

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Факультет історії та міжнародних відносин

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ДВНЗ «УЖНУ»

Ужгород

УДК 94(100)+327(063)

А 43

Актуальні проблеми історії та міжнародних відносин: збірник матеріалів студентської наукової конференції факультету історії та міжнародних відносин. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». – 116 с.

У збірнику представлено матеріали студентської наукової конференції, яка відбулася 16 травня 2018 р. на факультеті історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Вміщені у збірнику статті та тези доповідей студентів торкаються різних аспектів вітчизняної та зарубіжної історії, міжнародних відносин, менеджменту та маркетингу, полікультурної освіти.

Збірник розрахований на учасників конференції, а також аспірантів, студентів та школярів, які цікавляться та здійснюють дослідження в галузі гуманітарних та суспільних наук.

Відповідальність за достовірність матеріалів, фактів та висновків несуть автори статей та тез доповідей.

Упорядник: Перец М.І., старший лаборант кафедри полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

***Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»
(протокол № 1 від 11 січня 2019 р.)***

© ДВНЗ «УжНУ»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
------------	---

СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТУДІЙ ТА СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

<i>Газдик А.</i> УКРАЇНСЬКО-ВАТИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	6
<i>Гарбовська Д.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЕТНОПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	9
<i>Гринь М.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ШВЕДСЬКИХ ВІДНОСИН У 2014-2018 РР.	13
<i>Думнич І.</i> СТАНОВЛЕННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНА-НАТО (1990 РР.)	19
<i>Ковальчин В.</i> РЕГІОНАЛЬНИЙ СЕПАРАТИЗМ В ІСПАНІЇ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ КАТАЛОНІЇ)	23
<i>Костюк С.</i> ГУМАНІТАРНИЙ НАПРЯМОК У ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	28
<i>Кут О.</i> ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	31
<i>Куцик О.</i> ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З НАТО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	34
<i>Куцина А.</i> МІЮНХЕНСЬКА ПОЛІТИКА УМИРОТВОРЕННЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ.	37
<i>Марканич Я.</i> СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	40
<i>Плиска В.</i> НАСЛІДКИ РОЗШИРЕННЯ ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ	43
<i>Симчера М.</i> ЯЛТИНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ (1945 РІК) ТА ЇЇ ОСНОВНІ РІШЕННЯ	48
<i>Скуматова Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЮНЕСКО	52
<i>Сушанин Д.</i> ПРОБЛЕМА ОСТРОВА ЗМІНИЙ В УКРАЇНСЬКО- РУМУНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ	55
<i>Ткач Н.</i> СПІВРОБІТНИЦТВО З КРАЇНАМИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	58

Фізер В. МІЖНАРОДНЕ ВИЗНАННЯ УКРАЇНИ	62
Чуп О. УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ЦЕНТРАЛЬНО-ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІНІЦІАТИВІ ..	65
Штец К. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАКАРПАТТЯ З СУСІДНИМИ РЕГІОНАМИ УГОРЩИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ	69

СЕКЦІЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Баран Е. ЦЕРКОВНА ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА: ЗВ'ЯЗОК ТА ВЗАЄМОВПЛИВИ	78
Макушин В. ГОЛОД В УГОРЩИНІ	81
Мишко А. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ФІНЛЯНДІЇ ТА РОСІЇ.....	85
Перец М. УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В АРГЕНТИНІ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ	93
Плохотніченко В. FAMINE IN AUSTRALIA	98
Попадинець В. УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	102
Скуматова Л. ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ СЛОВАЧЧИНИ З ЮНЕСКО	106
Яблонська А. GREAT IRISH FAMINE	110

ВСТУП

У збірнику представлено матеріали щорічної підсумкової студентської наукової конференції, яка відбулася на факультеті історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Учасники конференції працювали у п'яти секціях: секція історії стародавнього світу і середніх віків, секція нової та новітньої історії та історіографії, секція історії України, секція полікультурної освіти та перекладу, секція міжнародних студій та суспільних комунікацій,

Під час роботи конференції було представлено понад 70 доповідей учасників, які торкалися різних аспектів історії, міжнародних відносин, менеджменту, маркетингу та полікультурної освіти. Виступи учасників конференції супроводжувалися демонстраціями відповідних відеоматеріалів.

Щорічна підсумкова студентська наукова конференція на факультеті історії та міжнародних відносин дала студентам можливість апробувати власні наукові дослідження, а викладачам – об'єктивно оцінити роботу своїх підопічних та накреслити подальшу траєкторію розвитку їх наукових досліджень. За підсумком роботи конференції найкращі доповіді студентів у різних секціях були рекомендовані до друку.

Структура збірника визначена головними напрямками наукової роботи студентів факультету, а його зміст знайомить читачів з її результатами.

Збірник розрахований на учасників конференції, а також аспірантів, студентів та школярів, які цікавляться та здійснюють дослідження в галузі гуманітарних та суспільних наук.

СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТУДІЙ ТА СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Аліна Газдик,

студентка II курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: доц. Шелемба М.М.

УКРАЇНСЬКО–ВАТИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

Згідно з багатовіковою міжнародною традицією і практикою Святий Престол є суб'єктом міжнародних відносин та еквівалентом держави.

На теперішній час Святий Престол, як і Ватикан, визнані міжнародною спільнотою суб'єктами міжнародних відносин. Проте Ватикан не підтримує безпосередньо стосунки з державами, а здійснює це через Святий Престол[8].

Отож, після того як 24 серпня 1991 р. Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголосила Акт про незалежність України та 1 грудня того ж року на Всеукраїнському референдумі український народ підтримав незалежність України, Святий Престол ініціював переговори про встановлення з Українською державою дипломатичних відносин. У ході двосторонніх переговорів, які пройшли в Києві з 9 по 12 січня 1992 р., сторони досягли домовленості встановити дипломатичні відносини на рівні апостольської нунціатури (посольства) з боку Святого Престолу та посольства з боку України[1].

З боку України відкриття посольства при Святим Престолі та призначення посла затягнулось на кілька років. Прискорити процес відкриття посольства України при Святим Престолі і призначення посла постійно вимагало керівництво Католицької Церкви. Лише 9 вересня 1998 р. Президент України Л. Кучма (1994–2004) підписав Указ №989/98 про призначення Надзвичайного і Повноважного Посла України у Швейцарській Конфедерації Н. Ковальської Надзвичайним і Повноважним Послом України у Ватикані за сумісництвом[4].

Важливу роль у розвитку двосторонніх відносин між Святим Престолом і Україною відіграють взаємні візити посадових осіб різних рівнів. Щоправда

представники Святого Престолу здійснили більше візитів до України, ніж їх українські колеги до Апостольської столиці.

Безумовно, серед численних двосторонніх зустрічей найважливішими були контакти між лідерами Святого Престолу і України[5].

Державний візит Святішого Отця Івана Павла II в Україну став найвищою точкою розвитку відносин між Святим Престолом і Україною в період від встановлення дипломатичних відносин у 1992 р.

Іван Павло II, визначивши геополітичне місце Української держави, чітко дав зрозуміти, що Україна має всі шанси реалізувати свою стратегічну мету інтеграції до ЄС, про що Святіший Отець прямо заявив 27 червня під час прощальної промови у львівському інтернаціональному аеропорті.

Державний візит Папи Римського Івана Павла II в Україну був високо оцінений як українським істеблїшментом, так і представниками Святого Престолу. Цей візит відкриває нову сторінку в історії України[6].

Після візиту Святішого Отця поглибилося взаємо пізнання між Святим Престолом і Україною, поліпшилася співпраця між ними. Передусім співробітництво на міжнародних форумах, де доводиться розглядати складні проблеми сучасного світу й знаходити відповідні рішення. Враховуючи особливий статус Ватикану як духовно-політичного центру світового католицизму, ця держава прагне розвивати двосторонні відносини з іншими країнами світу не в економічній сфері, яка є домінантною в теперішніх двосторонніх стосунках світських держав, а в політико-дипломатичній, гуманітарній, культурній, науковій, інформаційній сферах. Саме в цих напрямках Святий Престол активно співпрацює з Україною. Співпраця в політико-дипломатичній сфері відбувається переважно через дипломатичні представництва Святого Престолу і України, які розташовані в багатьох країнах світу, а також у рамках міжнародних форумів співпраці[2].

На теренах України Святий Престол широко проводить виховально-освітню діяльність через розгалужену мережу католицьких навчальних закладів.

У стосунках Святого Престолу й України широко практикується обмін листами. Ідеться, передусім, про листи ввічливості тощо. Окрім цього, Святий Престол заздалегідь інформує керівництво України про зміну у структурі Католицької Церкви на теренах Української держави[3].

Отже, відносини між Святим Престолом і Україною активно розбудовуються. Характерними ознаками цих відносин є їх стабільність, послідовність та плідність. Апостольська столиця й Українська держава обмінялись дипломатичними представництвами, регулярно проводяться двосторонні зустрічі різних рівнів, а також відбувається активна та плідна співпраця в політико-дипломатичній, гуманітарній, культурній, науковій, інформаційних сферах.

Безумовно, найголовнішою подією у двосторонніх відносинах став державний візит до України Папи Римського Івана Павла II, у свою чергу Україна завдяки цьому візиту продемонструвала світовій спільноті, що вона є демократичною країною, де поважається свобода віросповідання.. Як відомо, Іван Павло II проводив вельми дружелюбну політику щодо України і сприяв розбудові відносин з Українською державою.

На теперішній час держава Україна виступила з ініціативою підписання Конкордату з Ватиканом. Уже затверджений склад комісії, до якої увійшли представники держави та Католицької Церкви західного та східного обрядів, а також представники Міністерства закордонних справ України, та відбулося її перше засідання.

Проте у стосунках між Святим Престолом та різними країнами часто виникають справи спільного інтересу, які стосуються католицьких спільнот у цій конкретній державі. Тому наразі ще передчасно, говорити про Конкордат. Ідеться лише про звичайні зустрічі між Сторонами щодо тем взаємної співпраці [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Україна–Ватикан. URL: <http://svit.ukrinform.ua/Vatican/vatican.php?menu=attitudes>.
2. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників ЄС. Київ, 2009.
3. Гудзик К. Папа, як і Ви, є слов'янином // День. 2004. 21 травня.
4. Козлов В. А. Відносини між Святим Престолом (Ватиканом) та Україною (1992-2005) // Міжнародні відносини. 2006. № 33–34.
5. Козлов В. А. Дипломатія Святого Престолу в пост біполярній системі міжнародних відносин за часів понтифікату Іоанна Павла II. Вінниця: Книга-Вега, 2008. 192 с.
6. Красюк О. Папа і Україна. Київ: Дуліби, 2005.
7. Васін М. Перспективи розвитку релігійного законодавства України // Інститут релігійної свободи (21.07.2016 р.) URL: <http://www.irs.in.ua/index.php>.
8. Хоружий Г. Ватикан: історія та сучасність. Л.: Місіонер, 2007.

*Дениса Гарбовська,
студентка IV курсу спеціальності «Країнознавство»
Науковий керівник: к.пол.н., доцент Мелеганич Г.І.*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЕТНОПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Етнополітичні конфлікти, їх причини і наслідки в останні десятиліття стали однією з найактуальніших проблем сучасного світу. Адже переважна більшість держав є поліетнічними, саме неоднорідність етнічного простору породжує проблеми, суперечки та напруженість між етносами. За даними Стокгольмського міжнародного інституту з дослідження проблем миру, в середині 90-х років ХХ ст. понад 70% військових конфліктів на планеті мали етнополітичний або міжетнічний характер. Тенденції до загострення

міжетнічних та міжнаціональних відносин характерні як для Європи, так і для Азії та Африки. Розпад федеративних країн, таких як СРСР, Югославії та Чехословаччини активізував національні меншини, а у деяких випадках став причиною етнополітичних конфліктів.

З метою розкриття поняття етнополітичного конфлікту розглянемо поняття «конфлікт». Засновник конфліктології американський соціолог К. Боулдінг вважав, що конфлікт – це ситуація, у якій сторони А і В усвідомлюють несумісність чи навіть діаметральну протилежність своїх (дійсних і потенційних) інтересів, цілей, позицій і діють згідно таких усвідомлень. Сам же термін «конфлікт» походить від латинського слова «conflictus», що у буквальному перекладі означає «зіткнення», а у довольному «протидія», «протиборство» [6].

Соціальний конфлікт – це найширше поняття, яке використовується у конфліктології для означення будь-якого типу конфлікту у суспільстві. У свою чергу етнополітичний конфлікт є його особливою різновидністю. Для кращого розуміння специфічної природи етнополітичного конфлікту важливо визначити критерії на основі яких цей тип конфлікту відрізняється від інших (а особливо його співвідношення з такими, більш широкими поняттями, як «соціальний конфлікт», «етнічний конфлікт» і «політичний конфлікт») [1].

У конфліктології існує два основні концептуальні підходи до розуміння соціального конфлікту (ситуаційно-поведінковий та мотиваційний підходи). Відмінності у трактуванні стосуються двох питань: 1) чи потрібно вважати протиріччя, яке не супроводжується відкритою боротьбою конфліктом; 2) які форми боротьби необхідно враховувати при концептуальному визначенні соціального конфлікту.

Політичні конфлікти виділяються серед соціальних конфліктів на основі специфіки сфери до якої відноситься зміст розбіжностей між конфліктуючими сторонами. У основі лежать особливості предмета спору. Предмет політичного конфлікту становлять специфічні ресурси й сфери політики – державна влада, принципи і механізми розподілу і реалізації влади, механізм владних структур,

пріоритети державної і публічної політики, політичний статус соціальних груп, цінності і символи, які є основою політичної групи [1]. Одне із найбільш вдалих визначень політичного конфлікту наведено у «Політологічному словнику»: «Політичний конфлікт являє собою зіткнення суб'єктів політики у їх взаємному прагненні реалізувати свої інтереси і цілі, які, у першу чергу, пов'язані із досягненням влади чи її перерозподілом, а також із змінами їх політичного статусу у групі» [3].

На відміну від політичних конфліктів етнічні визначаються не за сферами діяльності (можуть відбуватися у будь-якій сфері – політичній, економічній, культурній та ін.), а за специфікою сторін, які беруть участь у конфлікті (тобто за суб'єктами конфлікту). У даному випадку одна із конфліктуючих сторін обов'язково має бути представлена етнічною групою, яка відмінна за своїми культурними ознаками. Поняття «етнічний конфлікт» застосовується для опису різноманітних внутрішньодержавних конфліктів, котрим не завжди притаманний суто етнічний характер. Це може бути суперечка як між двома етнічними групами, так і етнічною групою та державою щодо розгляду важливих політичних, економічних, соціальних, культурних чи територіальних питань [6].

Разом з тим існує думка, що поняття «етнічний конфлікт» є доволі умовним і переважно використовується для позначення ситуацій, коли етнічне походження стає найефективнішим засобом мобілізації груп населення, політичних інститутів та рухів при тому, що держава виявляється не здатною задовольнити висунуті вимоги [2].

Більшість фахівців, визначаючи такі конфлікти етнічними або ж етнонаціональними, розглядають їх як етнополітичні. У прагненні відобразити специфіку етнополітичних конфліктів багато дослідників використовують поняття «етнічний конфлікт», тобто спостерігається певне ототожнення етнічного та етнополітичного конфліктів. Серед прикладів такого ототожнення є розуміння етнічного конфлікту російським ученим В. Тишковим. На його думку, етнічний конфлікт – це конфлікт з певним рівнем організованої

політичної дії, громадських рухів, масових безпорядків, сепаратистських виступів і навіть громадянської війни, в яких протистояння відбувається по лінії етнічної спільноти. Як стверджує вчений, це конфлікт між національною меншістю та домінуючою етнічною групою, яка контролює владу та ресурси у державі, тому зазвичай меншість ставить під сумнів таку державність та існуючі політичні структури [5].

Водночас ототожнення етнічного й етнополітичного конфліктів вважає некоректним російський учений А. Х. Султигов. На його думку, підстави для такого ототожнення є лише з позиції визначення причин виникнення етнічного конфлікту та його різновидів. Дослідник зазначає, що такими причинами є: соціальні, культурні, політичні, економічні, територіальні, ресурсні, історичні та інші. Те саме можна сказати про сторони, що беруть участь у конфлікті, – це етнічні групи, еліти, рухи, партії, держави, до яких першими висувають певні вимоги етнічні групи домінуючого етносу (нації). Якщо ж звернути увагу на особливості реалізації сторонами конфлікту своїх інтересів, то виявиться, що етноси далеко не завжди вдаються до необхідності боротьби за владу, до сепаратизму. Султигов А. Х. наголошує, що етнічний конфлікт – це конфлікт між етносами, який не супроводжується вимогами політичного представництва, участі у реалізації державної влади, прагненнями захоплення влади, формування нових державних інститутів [4].

Отже, етнополітичний конфлікт – це особливий різновид конфлікту у житті суспільства. Його можна визначити як зіткнення суб'єктів політики, метою яких є намір реалізації власних інтересів і цінностей, пов'язаних з досягненням чи перерозподілом політичної влади, визначенням її символів, а також групового політичного статусу та пріоритетів державної політики, де етнічні відмінності стають принципом політичної мобілізації, і хоча би одним із суб'єктів виступає, як зазначалося вище, етнічна група. Іншими словами, етнополітичний конфлікт співвідноситься з етнічним та політичним, як частина і ціле.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аклаев А. Р. Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент. М.: Дело, 2008. 471 с.
2. Маклян Н. Н., Перепелица Г. Н. Феномен военно-политического конфликта в современной этнополитической ситуации. К.: Ин-т нац. отношений и политологии НАН Украины, 1995. 160 с.
3. Мигولاتьев А. А., Варивдин В. А. Политологический словарь. М., 1994. ч.2. 568 с.
4. Султыгов А. Х. Этнополитический конфликт: определение, причины, динамика // Вестник Московского университета; Серия 12: Политические науки. 2004. № 6. С. 69 – 94.
5. Тишков В. А. О природе этнического конфликта. Свободная мысль. 1993. № 4. С. 4 – 15.
6. Худойкина Т. В. Юридический конфликт: динамика, структура, разрешение. Москва, 1996. 189 с.

*Марі-Надін Гринь,
студентка IV курсу спеціальності «Країнознавства»
Науковий керівник: к.і.н, доц. Мателешко Ю.П.*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО–ШВЕДСЬКИХ ВІДНОСИН У 2014-2018 рр.

Після Помаранчевої революції та Євромайдану Україна стала помітним актором у шведській публічній сфері, окремо від Росії; однак загалом досі залишається маловідомою країною для шведів. Україна згадується у шведських ЗМІ насамперед у контексті війни або корупції, натомість дуже незначна кількість шведів відвідала Україну. Конкурс Євробачення та чемпіонат Європи з футболу 2012 року в Києві дещо покращили обізнаність шведів про Україну, однак цього недостатньо для сприйняття.

З 2014 року шведи демонструють найпотужнішу підтримку України серед європейських націй. В Україні реалізується низка проектів у сферах державного управління, фінансовій, судовій та енергетичній сферах, а також проекти з підтримки громадянського суспільства, децентралізації, проведення антикорупційних реформ, впровадження енергоощадних технологій тощо за кошти шведських платників податків.

Однак слід відмітити, що шведи встигли розчаруватися в ситуації в Україні після Помаранчевої революції 2004 року, коли Швеція в декілька разів збільшила допомогу Україні та стала одним із лідерів за обсягом інвестицій в Україну. Великі шведські компанії та банки планували розширити свій бізнес на український ринок, та навіть після низки невдач та відкладення реформ у 2010–2014 роках Швеція не відмовилася від підтримки європейського майбутнього України.

Російську агресію проти України у Швеції розглядають як найбільший виклик європейській безпеці з часів Другої світової війни. Серед нових загроз, з якими зіштовхнулася Швеція безпосередньо, слід відзначити збільшення російських сил у Балтійському регіоні, вторгнення російських винищувачів у шведський повітряний простір, а також імітацію ядерної атаки проти Швеції. Погіршення безпекової ситуації змусило керівництво країни радикально переглянути свою політику у сфері безпеки та оборони. Вперше за понад два десятиліття уряд ухвалив рішення про суттєве збільшення фінансування шведських збройних сил — на 11%.

Під час візиту до Києва глава МЗС Швеції Маргот Вальстрьом у листопаді 2014 року наголосила, що Швеція розглядає Україну як важливого партнера у створенні умов для зниження напруженості та мирного розвитку у регіоні. Понад те, Швеція докладає зусиль, аби переконати своїх партнерів всередині ЄС у необхідності продовження політичної та фінансової підтримки України. У 2015 році Стокгольм виділив Україні позику у \$100 млн. Також прем'єр-міністр Швеції Штефан Льовен висловив сподівання, що інші країни візьмуть приклад зі Швеції і збільшать підтримку України.

Водночас, шведська сторона переконана, що єдність позиції ЄС стосовно України залежатиме від успішності реформ в Україні. Уряд Швеції не підтримує повної ізоляції Росії та наголошує на необхідності ширшого підходу. На даний момент збереження політичного діалогу, що має спонукати до співпраці замість конфронтації, та у розвитку контактів між людьми є довгостроковою стратегією Швеції щодо Росії.

Важливим питанням для України є будівництво газопроводу «Північний потік-2» у Балтійському морі, в якому вона отримала підтримку зі шведської сторони. Під час візиту до Швеції у листопаді 2016 року президент Петро Порошенко підкреслив, що Україна розраховує на принципову позицію Швеції щодо проектів «ОПАЛ» та «Північний потік-2» з огляду на те, що цей проект є політично вмотивованим і взагалі не має економічного змісту. Уряд Швеції також висловив незадоволення проектом, і зі свого боку підкреслив, що міжнародне та національне законодавство суттєво звужують його можливості вплинути на будівництво, оскільки газопровід не заходить у територіальні води Швеції, а проходить через виняткову економічну зону, де юрисдикція держави обмежена.

Прем'єр-міністр Швеції Штефан Льовен був одним з ініціаторів звернення до Єврокомісії щодо необхідності оцінити проект з позиції інтересів ЄС та ситуації в Україні. У листі-відповіді від 28 березня Єврокомісія поінформувала, що спробує отримати мандат Ради ЄС на переговори з Росією щодо «Північного потоку-2» [1]. Отже, Україні необхідно продовжувати активний діалог зі Швецією та іншими країнами, що виступають проти будівництва газопроводу для збереження тиску на рівні ЄС.

Сьогодні Швеція продовжує надавати значну підтримку Україні, однак Київ дещо втратив пріоритетний статус у шведській зовнішній політиці. Східне партнерство зберігає свою важливість передусім у контексті безпеки та просування миру в регіоні, проте його майбутнє залишається невизначеним.

Головною ціллю шведської допомоги у 2009–2013 роках було поглиблення інтеграції з ЄС у сфері демократичного урядування та прав людини, а також

охорона довкілля та ефективне використання природних ресурсів. Згодом до цього переліку було додано економічні реформи, а з 2014 року Швеція почала надавати Україні гуманітарну допомогу. Швеція посідає шосте місце в рейтингу країн-донорів за обсягом гуманітарної допомоги Україні. Обсяг фінансування для України складає загалом 175 млн. євро для різних програм і проектів протягом семи років.

У Стратегії наголошено, що шведська допомога має підсилювати програми ЄС, зокрема, ті, що впроваджуються за підтримки ініціатив Світового банку та Європейського банку реконструкції та розвитку. Швеція робить свій внесок у реалізацію економічних та інституційних реформ. Важливе місце у діяльності Швеції посідає підтримка правозахисних організацій в Україні як частини загальних ініціатив з покращення становища прав людини, гендерної рівності, а також захисту вразливих груп.

Вбачаючи у громадянському суспільстві рушійну силу для змін у країнах Східної Європи, Швеція виступає агентом їх демократичного розвитку. Децентралізація є ще одним пріоритетним напрямком шведської допомоги. Швеція підтримує співпрацю між Шведською асоціацією місцевих органів влади, регіонами і Міністерством регіонального розвитку України. Шведська сторона організує надання експертних консультацій, навчальні візитів та семінари для українських чиновників для вивчення досвіду ЄС [6]. Важливим досягненням у збільшенні прозорості влади стало електронне врядування, впровадження якого стало можливим завдяки шведській допомозі, а також підвищення якості надання послуг та зменшення можливостей для зловживань.

Наступним пріоритетом Швеції в Україні є зусилля у сфері охорони довкілля, спрямовані на ефективніше використання природних ресурсів. Одним із найактуальніших питань для України залишається досягнення енергетичної незалежності, що постало питанням національної безпеки при російській агресії. Швеція активно підтримує покращення якості комунальних послуг у житлових будинках, виступаючи ініціатором та інвестором у Партнерство Східної Європи з навколишнього середовища та енергоефективності (E5P),

донорський фонд для муніципальних інвестицій у сфері енергоефективності та екологічних проєктів. За підтримки Швеції в Івано-Франківську було модернізовано декілька котелень, на що загалом було витрачено 5 млн євро [5].

Що стосується співробітництва у військовій сфері, 5 березня 2018 року у Києві Міністр оборони України Степан Полторак провів зустріч з Міністром оборони Королівства Швеція Петером Хультквістом, під час якої було обговорено питання долучення Швеції до міжнародних зусиль щодо розгортання миротворчої місії ООН на сході України та ключові підходи до організації цього процесу. Також було розглянуто можливість розширення формату співпраці між міністерствами та була досягнута домовленість переглянути міжурядовий Протокол про співпрацю, що діє з 2001 року та привести його до нового формату - Міжурядової угоди про співробітництво із включенням положень про співробітництво у військово-технічній та науково-дослідній сферах [3].

Отже, політика шведського уряду щодо підтримки та допомоги Україні здійснюється трьома шляхами: координація заходів проти агресії Росії з боку ЄС, підтримка України у проведенні реформ і зусилля, спрямовані на забезпечення мирного розвитку в регіоні. У зв'язку з цим шведським урядом щорічно виділяється значний обсяг ресурсів з метою надати Україні впоратися з завданнями, які стоять перед нею в сфері оборони, захисту навколишнього середовища, подоланні корупції. Швеція демонструє розуміння проблем України, як пострадянської країни, що перебуває під тиском Росії, а також сприяє формуванню позитивного ставлення ЄС до України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайдай Д., Літра Л. Аудит зовнішньої політики: Україна-Швеція. 2017. URL: https://glavcom.ua/pub/pdf/49/4935/audyt_ukr_swed.pdf.
2. Гуллгрєн С. Швеція та Україна: партнерство заради майбутнього // Національна безпека і оборона № 1(105) 2009 р. С.2–23.

Зарицький О. //Зовнішні справи № 7. 2008. URL:
<http://uaforeignaffairs.com/article.html/print?id=172> – заголовок з екрану.

3. Командуючий ВС Швеції посетил Донбасс.
URL:<https://regnum.ru/news/polit/2329459.html>

4. Мы поможем Украине в энергосбережении/
Delo.UA URL: <http://delo.ua/opinions/my-pomozhem-v-energoberezheni-4015/>

5. Розвиток співпраці з Україною / Embassy of Sweden in Kyiv // Sweden
Abroad. URL: http://www.swedenabroad.com/Page___38214.aspx

6. Співробітництво України і Швеції в сфері розвитку місцевого
самоврядування триває (реферат). URL: [http://www.ukrreferat.com/
index.php?referat=66157&pg=4](http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=66157&pg=4)

7. Стратегія співробітництва Швеції з Україною в цілях розвитку на
2009-2013 роки. Додаток до рішення Уряду Швеції // Ukr Export. URL:
http://ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/swe/4961.html

8. Угода між Урядом України та Урядом Королівства Швеція про
співробітництво у сфері розвитку від 11.03.2015. URL:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752_055.

9. Україна і Швеція: Партнерство, випробуване історією. URL:
http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244731578.

10. У Швеції представники ЗС України обговорили зі своїми колегами
питання співробітництва. Народна армія. URL:[http://na.mil.gov.ua/64875-u-
shvetsiyi-predstavnyky-zs-ukrayiny-obgovoryly-zi-svoyimy-kolegamy-pytannya-
spivrobitnytstva](http://na.mil.gov.ua/64875-u-shvetsiyi-predstavnyky-zs-ukrayiny-obgovoryly-zi-svoyimy-kolegamy-pytannya-spivrobitnytstva).

11. Шевченко А. В. Main features of the Ukrainian-Swedish relations. URL:
<http://oldconf.neasmo.org.ua/node/390>.

12. Carl Bildt interview. URL: [http://www.rferl.org/content/ukraine-carl-bildt-
interview/25306801.html](http://www.rferl.org/content/ukraine-carl-bildt-interview/25306801.html).

13. Goteborgs-Posten: Швеція має стати кращим другом України. URL:
[http://ua.korrespondent.net/world/worldabus/712823-goteborgs-posten-shveciya-
mae-stati-krashchim-drugom-ukrayini](http://ua.korrespondent.net/world/worldabus/712823-goteborgs-posten-shveciya-mae-stati-krashchim-drugom-ukrayini).

14. Högselius P. Red Gas: Russia and the Origins of European Energy Dependence / Per Högselius., 2012. 279 с. (1)

15. Sverige redo stötta Ukraina med pengar och assistans. URL: <http://www.dn.se/debatt/sverige-redo-stotta-ukraina-med-pengar-och-assistans/>

16. The Eastern Partnership and the EU's Baltic Bloc. URL: <http://reconsideringrussia.org/category/baltic-sea/>

Ірина Думнич,

студентка II курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: доц. Мателешко Ю.П.

СТАНОВЛЕННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНА – НАТО (1990 РР.)

НАТО, Організація Північно-Атлантичного договору (North Atlantic Treaty Organisation, NATO) – військово-політичний союз, заснований 4 квітня 1949 року на основі Північно-Атлантичного договору у Вашингтоні. Відповідно до статуту НАТО, організація відкрита для вступу нових членів, здатних розвивати принципи договору і робити свій внесок у колективну безпеку.

Початковою метою була протидія загрозі нападу з боку СРСР. В даний час членами НАТО є 29 країн. Діяльність організації визначається забезпеченням розвитку міжнародного співробітництва, запобіганням конфліктів між членами НАТО і членами-партнерами, захисту цінностей демократії, економіки вільного підприємництва і верховенства закону [6].

Відносини між Україною та НАТО мають вагомe значення для гарантування миру і стабільності на євроатлантичному просторі. Вона знаходиться у стратегічно важливому регіоні, на перетині сфер впливу двох структур безпеки – НАТО та Організації договору про колективну безпеку Співдружності Незалежних Держав (ОДКБ). Навколо України відбуваються масштабні інтеграційні процеси. Україна має спільний кордон з чотирма

країнами НАТО – Угорщиною, Польщею, Румунією та Словаччиною. У політичному плані незалежна Україна завжди була відданою справі підтримання міжнародної безпеки та розвитку добросусідських відносин у регіоні. Відносини Україна–НАТО було започатковано одразу після здобуття Україною незалежності та розпаду Радянського Союзу [4].

- 22-23 лютого 1992 року відбувся перший візит Генерального секретаря НАТО М.Вернера до Києва, в ході якого Україна була запрошена до участі в Раді Північноатлантичного співробітництва. З того часу почалися активні контакти і співробітництво з НАТО.

- 8 липня 1992 року – візит до штаб-квартири НАТО Президента України Л. Кравчука.

- 14 січня 1994 року Президенти США, Росії та України підписують в м. Москві Тристоронню заяву, в якій визначено процедури передачі Україною Росії ядерних боєголовок, виплати Україні відповідної компенсації та надання їй гарантій безпеки. 3 лютого 1994 року Верховна Рада України скасовує висунуті 18 листопада 1993 року умови ратифікації Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1) і доручає Уряду здійснити обмін ратифікаційними грамотами. Широкомасштабним співробітництвом України з НАТО стало тільки після підписання Україною 9 лютого 1994 року Рамкового документа програми «Партнерство заради миру» [1].

- У червні генсек НАТО і міністр закордонних справ України обмінялися відповідними листами, в яких фактично сформулювали першу Індивідуальну програму партнерства (ІПП-95) між Києвом і Брюсселем, розраховану на 1996–1998 роки. Спільна заява сторін, датована 14 вересня 1995 року, була офіційно схвалена на спеціальному засіданні Північноатлантичної Ради НАТО. Вона задекларувала наявність «розширених і поглиблених» відносин між ними, які наприкінці 1996 року піднялися до рівня «особливих і ефективних», заклавши основу для проведення 20 березня 1997 року офіційних двосторонніх переговорів щодо формалізації особливого партнерства між Україною і НАТО [3].

- 15-16 квітня 1996 року відбувся перший офіційний візит Генерального секретаря НАТО Х. Солани в Україну.

- 13-19 вересня 1996 року в Києві відбувся семінар Північноатлантичної асамблеї з питань європейської безпеки, організований за сприяння МЗС та Верховної Ради України. 1996 рік характеризувався також активною і результативною роботою України по просуванню своїх інтересів у відносинах з НАТО у контексті розширення Альянсу на Схід, зокрема в плані встановлення відносин «особливого партнерства».

- 20 березня 1997 року відбувся візит офіційної делегації України на чолі з Міністром закордонних справ України Г. Й. Удовенком до штаб-квартири НАТО в Брюсселі з метою проведення першого раунду переговорів з офіційною делегацією НАТО. Під час візиту Міністр Г. Й. Удовенко виступив з доповіддю на спеціальному засіданні Північноатлантичної ради у форматі «16+1».

- 9 липня 1997 року в рамках саміту глав держав та урядів НАТО в Мадриді керівники НАТО та Президент України Л. Кучма підписали «Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО». Хартія зафіксувала політичні зобов'язання сторін на найвищому рівні розвивати «особливе та ефективне» партнерство, яке сприятиме забезпеченню більшої стабільності та спільних демократичних цінностей в Центрально-Східній Європі.

- 9 жовтня 1997 року – початок роботи Місії України при НАТО. Україна та Угорщина першими з держав не членів відкривають дипломатичні представництва при Альянсі [2].

- 29 травня 1998 року в Люксембурзі відбулось друге засідання Комісії Україна-НАТО на рівні міністрів закордонних справ, під час якого заснований Центр підготовки миротворчого персоналу на базі Львівського загальновійськового полігону.

- 29-30 червня 1998 року відбувся перший візит експертів Спільної робочої групи Україна-НАТО з питань військової реформи (СРГ) до Києва,

присвячений аналізу та розгляду питань розвитку цивільного компоненту в Збройних Силах України, зокрема в Міністерстві оборони України.

- 4 листопада 1998 року Президент України Л. Кучма своїм Указом затвердив «Державну програму співробітництва України з НАТО на період до 2001 року», яку було розроблено з метою активізації та поглиблення галузевої співпраці міністерств та відомств України з відповідними структурами Альянсу [7].

- У квітні 1999 року в Києві був створений Офіс зв'язку НАТО, на який покладено завдання сприяти контактам між НАТО і цивільними та військовими відомствами, які мають відношення до участі України в програмі «Партнерство заради миру» і у виконанні Робочого плану КУН [8].

Отже, партнерство України з НАТО в кінці 90-х рр. набрало поступального розвитку, про що свідчать офіційні дані: у 2001 році співпраця нашої держави з Альянсом охоплювала 23 різні напрямки. У її рамках відбулося близько 500 заходів, стільки ж було реалізовано у 2002 році. Все ж співробітництво України й НАТО має важливе значення для забезпечення національної безпеки й оборони нашої держави. Посилення співпраці з НАТО є досить важливим питанням яке є актуальним і по сьогоднішній день [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воєнна доктрина України // Законодавчі акти України з питань військової сфери: Збірник № 8. К. : МО України, 1994. С. 3 –10.
2. Голопатюк Л. Військові аспекти співробітництва України з НАТО: стан і перспективи розвитку // Національна безпека і оборона. 2004. № 8. С.31–33.
3. Гончар Ю. Маастріхт, США і європейська безпека. Питання нової та новітньої історії. К., 1995. № 41. С. 142-150.
4. Книш В. Україна і європейська безпека. Народна армія. 1993. (№117). С. 1.
5. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію : навч. посібник-хрестоматія: у 2

частинах / Уклад. : І. В. Артёмов, Д. В. Вітер, Л. І. Загайнова, О.М.Казакевич, О. М. Руденко. Ужгород: Ліра, 2007. 346 с.

6. Основні напрями зовнішньої політики України // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 37. С. 935 – 948.

7. Співробітництво України з НАТО в рамках програми «Партнерство заради миру» (інформаційна довідка) // Наука і оборона. 1998. № 4. С. 23 – 32.

8. Укази Президента України, постанови Верховної Ради України, підготовлені з ініціативи Комісії з питань оборони і державної безпеки, та документи до них. ЦДА ВОВ України. Ф. Р-1. Оп. 22. Спр. 2213. 69 с.

Вікторія Ковальчин,

студентка IV курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: к.п.н., доц. Шелемба М.М.

РЕГІОНАЛЬНИЙ СЕПАРАТИЗМ В ІСПАНІЇ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ КАТАЛОНІЇ)

Каталонія – високорозвинений адміністративний регіон, автономна область на північному сході Іспанії, на північному сході Піренейського півострова між середземноморським узбережжям і Піренеями, яка має свою мову і культуру. Населення складає 7,5 млн. осіб [1].

Ця область є найбагатшою в країні. На неї припадає близько 20% ВВП країни, а регіональна частка ВВП на душу населення перевищує загальнонаціональні показники на більш як 6000 євро. В Каталонії розташовані великі порти – Барселона, Таррагона, Паламос та інші. В регіон приїздить майже чверть туристів [5].

Корені напружених відносин Каталонії та Іспанії можна шукати ще за часів феодалізму. Офіційно цей регіон став територією Іспанії тільки у XVIII столітті, до цього будучи частиною Королівства Каталонії та Арагону. І

вже у другій половині XIX століття зароджується рух за відокремлення від Іспанії [8].

Загалом цей час став ключовим для історії каталонського сепаратизму. У другій половині XIX ст. почалося відродження регіону, яке співпало з промисловим переворотом. Цьому сприяло вдале розташування каталонських міст на березі моря. Іспанія була більш поляризованою країною, поділеною на промислові та аграрні регіони. Відповідно розподілялися і політичні вподобання іспанців. З одного боку – великі міста, де популярністю користувалися комуністи усіх гатунків, анархісти, синдикалісти та інші «ліві». З іншого – аграрна традиційна Іспанія, де селянство та мешканці маленьких містечок все ще підтримувало Церкву, короля та армію. Відбувся розкол суспільства [8].

Після громадянської війни 1936-1939 рр., коли Франциско Франко прийшов до влади, він розпочав з жорстких репресій проти всіх опонентів. Була скасована будь-яка автономія, утискалася мова, прихильників незалежності кидали за ґрати. Диктатура фактично закрила профспілки [2].

Після смерті Франко, 20 листопада 1975 року королем Іспанії став Хуан Карлос I. Він відразу ж почав процес переходу країни до демократії. У 1979 році Каталонія отримує автономний статус, закріплений у «Положенні про автономію», після якого отримала офіційний статус й каталонська мова. Було відновлено місцевий парламент та уряд (Женералітат) [2].

У 2006 р. іспанський парламент затвердив новий статут автономії Каталонії, який передбачав фінансову самостійність і закріпив право каталонців визначати своє політичне майбутнє [3].

У 2009-2010 рр. проводилися консультативні референдуми та опитування щодо незалежності в муніципалітетах і містах Каталонії [10].

13 грудня 2009 року в Каталонії відбувся масштабний неофіційний референдум щодо незалежності. У ньому взяли участь трохи менше 30 % осіб із правом голосу (в абсолютних цифрах — 700 тисяч мешканців зі 166 населених пунктів), але результат виявився далеко не на користь центрального уряду —

95% із тих, хто проголосував, висловилися на підтримку незалежності Каталонії [9].

У 2013-му році, місцевий уряд призначив референдум про самовизначення Каталонії, який в результаті був заборонений парламентом Іспанії та Конституційним Судом країни. Замість нього в листопаді 2014 р. на неофіційному соціопитуванні про політичне майбутнє Каталонії близько 80% місцевого населення підтримали ідею незалежності співтовариства. Каталонські сепаратисти працювали з громадською думкою протягом кількох років, перш ніж перейти до політичних баталій з Мадридом [9].

У 2016 р. сепаратистська коаліція «Разом за «так»», прийняла рішення про організацію референдуму про незалежність. Також був розроблений план здобуття незалежності Каталонії у випадку, якщо уряд у Мадриді відхилить пропозицію каталонських законодавців провести сепаратистський референдум [7].

1-го жовтня 2017 року відбувся нелегітимний референдум на який виносилось питання щодо утворення незалежної від Іспанії Каталонії. Питання на референдумі звучало так: Чи хочете ви аби Каталонія стала незалежною державою у формі республіки? На бюлетенях дане питання було надруковане 3-ма мовами : каталонською, іспанською та аранською (діалект що має офіційний статус відповідно до Закону про лінгвістичну нормалізацію у Каталонії). Загальна кількість учасників склала 2,286,217 виборців (43,03% явки). «За» проголосувало 89,4% (2.044.038) від числа тих, хто прийшов на референдум, «проти» – 7,8% (177.547), «ні за ні проти» – 2% (44.913), анульовано було 0,8% (19.719) [6].

До сьогоднішнього дня, ситуація в Каталонії напружена, це відчувають і в Мадриді. Значна частка населення вимагає визволення з під варти їхніх лідерів. Цікавим є факт, що 57% іспанців погодились би на те, щоб референдум проводився тільки за згодою центрального уряду і легально[4].

Завданням номер один для іспанського уряду залишається недопущення відділення регіону. Великою проблемою є те, що на території Каталонії активно

і досить вдало роками діяли пропагандистські організації, підтримувані партіями Женералітату. На сьогоднішній день їхній вплив не зменшується. Так «каталонська партія лівих», (Esquerra Republicana de Catalunya) 4-го травня заявила про те, що для того аби «Республіка Каталонія» стала ефективною, необхідна підтримка населення в трохи більше ніж 50% голосів «за» незалежність. Ця партія представила політичний документ, який буде обговорюватися на національній конференції в Барселоні, запланованій на 30-те червня та 1-ше липня 2018-го року. На конференції планується розглянути поточну ситуацію в процесі суверенітету та передбачити майбутню стратегію щодо досягнення мети побудови «Каталонської Республіки» [8].

Отже за увесь час історії розвитку Каталонії та її відносин з Мадридом, можна точно сказати, що вони були часто напруженими. Даючи ширшу автономію регіону, складається враження, що центральний уряд цим втримував його у складі держави. Адже Каталонія для Іспанії є потужним економічним регіоном. Уряд Іспанії зреагував ще до початку референдуму, не лише словом, а й ділом. Було відправлено додаткову кількість поліції до регіону, яка пізніше вилучала сотні тисяч пропагандистських листівок та плакатів; уряд успішно заблокував доступ до сайтів референдуму, взяв на себе управління бюджетом регіону, аби жодне євро не було використане на проведення незаконного референдуму. В результаті, уряд Мадриду скасував тимчасово автономію Каталонії і оголосив про позачергові вибори до Женералітату, у яких більшість мандатів отримали депутати-прихильники незалежності.

Щодо перспектив розвитку сепаратизму в даному регіоні, можна сказати одне – цей феномен буде мати силу та прояви в суспільстві до тих пір, поки представники відокремлення від Іспанії будуть знаходитися при владі в Каталонії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. (Не)законний референдум: чого хоче Каталонія [Електронний ресурс] // Hromadske. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://hromadske.ua/posts/nezakonnyi-referendum-choho-khoche-kataloniia>.

2. Breve historia de un proceso independentista [Електронний ресурс] // lavanguardia. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lavanguardia.com/politica/20161230/412969825085/ceo-historia-proceso-catalunya-independencia.html>.

3. Clua i Fainé M. Identidad y política en Cataluña: el auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual [Електронний ресурс] / Monserrat Clua i Fainé // Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.raco.cat/index.php/QuadernseICA/article/viewFile/292821/38124>.

4. ERC cree que para lograr la “república” hay que superar el 50% de apoyo de los catalanes [Електронний ресурс] // El país. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://elpais.com/ccaa/2018/05/04/catalunya/1525429291_603923.html.

5. Gozzer S. Lo que pierden España y Cataluña si se separan [Електронний ресурс] / Stefania Gozzer // BBC MUNDO. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-41513571>.

6. Referéndum Catalunya 2017 [Електронний ресурс] // lavanguardia. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lavanguardia.com/politica/20171001/431688032104/referendum-1-o-en-directo.html>

7. Un Parlament fracturado declara la independencia tras una votación secreta [Електронний ресурс] // El periódico. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.elperiodico.com/es/politica/20171027/parlament-declaracion-independencia-cataluna-6383895>.

8. Каталонський сепаратизм: історичні причини та майбутні наслідки [Електронний ресурс] // Інформатор. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://informator.news/katalonskyj-separatyzm-istorychni-prychyny-ta-majbutni-naslidky/>.

9. Кухалейшвілі Г. Каталонський сепаратизм [Електронний ресурс] / Георгій Кухалейшвілі // 112.ua. – 2017. – Режим доступу до ресурсу:

<https://ua.112.ua/statji/katalonskyi-separatyzm-serednovichna-romantyka-bez-perspektyv-412526.html>.

10. Референдуми щодо незалежності Каталонії (2009—2010) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Референдуми_щодо_незалежності_Каталонії_\(2009—2010\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Референдуми_щодо_незалежності_Каталонії_(2009—2010)).

Софія Костюк,

студентка IV курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: доц. Мелеганіч Г.І.

ГУМАНІТАРНИЙ НАПРЯМОК У ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

На сучасному етапі українсько - польські відносини у гуманітарній сфері розвиваються досить динамічно. В багатьох містах та селах як України, так і Республіки Польщі створюються безліч культурно-інформаційних центрів, видаються спільні газети і журнали, теле- і радіопрограми, які формують імідж країни закордоном.

Здійснюється тісна співпраця у проведенні фестивалів, зокрема театральний проект Україна–Польща–Європа (Люблін), Міжнародний фестиваль духових оркестрів (Свидник), Міжнародний театральний фестиваль Театральні конфронтації (Люблін), Міжнародний фестиваль євро регіону «Буг» в іграх (Люблін), Міжнародні фольклорні зустрічі (Люблін), Міжнародний фестиваль «Поліське літо з фольклором» (відбувається на території Люблінщини й Волині) [1,с.36], днів культури, виставок, виставок, кінопоказів, гастролі творчих самодіяльних та професійних колективів та окремих діячів культури (музикантів, артистів, письменників, художників і ін.).

Важливою формою співпраці в гуманітарній сфері є відносини в галузі освіти та науки. Завдяки програмам «Erasmus +», «ОсвітаПоль», «Інноваційний університет та лідерство» та ін. здійснюється активна підтримка академічних

установ та університетів двох країн, велике значення надається розширенню обміну між учнями шкіл, студентами університетів та науковців.

Великою популярністю та зацікавленістю поляків користуються «Дні України», які проводяться як на регіональному рівні, так і серед студентської та шкільної молоді в різних містах і містечках та навчальних закладах Польщі. Під час цих заходів громадяни Польщі мають змогу ознайомитися з українськими традиціями, виступами українських творчих колективів, спробувати страви української кухні.

Проте є деякі проблеми. На національному рівні відчутний бар'єр спостерігається у питаннях, пов'язаних з культурною спадщиною обох країн, проблема впорядкування українських місць національної пам'яті, проблема врегулювання наслідків операції «Вісла» та українських в'язнів Явочна. Не менш важливою є проблема глибоко вкорінених в польському суспільстві антиукраїнських настроїв, а також проблема правового статусу закордонних українців та ін.

На місцевому рівні – у прикордонних регіонах в Пшемишлі (Польща) та Львові (Україна), існує певна напруга між двома громадами. Через історичне обурення місцеве населення негативно оцінює зростаючу активність польської (або української) меншини, тоді як останні стверджують, що їхні права не повністю дотримуються. Національні відносини тісно взаємопов'язані з релігійними, оскільки поляки є римо-католиками, тоді як українці – греко-католики або православні.

Важливим аспектом двосторонніх відносин є підтримка поляками певної частини українців. У 2007 році Республіка Польща запровадила карту поляків – спеціальний документ, який може бути виданий людям, що живуть у колишньому СРСР, і який підтверджує свою приналежність до польської нації. Картка надає власнику певні права, такі як безкоштовний доступ до системи державної освіти, однак це не дає право перебувати в Польщі.

Важливим завданням як Польщі, так і України є забезпечення належних зв'язків польських та українських меншин із країнами свого походження.

Польща активно підтримує польську меншину в Україні, переважно через дві організації «Польська спільнота (Wspolnota Polska) та Фондація допомоги полякам на Сході (Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie). Ці організації надають значну підтримку меншині в розвитку польської мови та культури серед поляків на території колишнього СРСР, а також польської інтелігенції.

Особливістю сучасної української міграції в Польщу є дві характерні ознаки: трудова, навчальна та етнічна. Нерегламентована трудова міграція свідчить про нездатність держави забезпечити власних громадян робочими місцями та веде до посилення напруженості в українсько-польських міждержавних відносинах, а також підриває економічний потенціал країни, оскільки втрачаються не тільки висококваліфіковані кадри, але й можливість поповнити бюджет валютними надходженнями від організованої трудової міграції. Слід зазначити, що більшість громадян України приїждять до Польщі на законних підставах. Більшість з них призначені для пошуку роботи, оскільки це є однією з умов отримання візи для роботи. Станом на 2017 рік зареєстровано 1,8 млн. заяв від працедавців про працевлаштування українців [3].

У 2016 році приватні перекази з Польщі в Україну, зроблені головним чином українськими працівниками, які перебувають у Польщі, оцінювалися в 1,5 млрд. євро, однак це число може бути недооцінене [2].

З огляду на великі туристичні потоки між Україною та Польщею, остання розглядається як один з перспективних партнерів України в галузі туризму в Центральній Європі. Об'єктивними передумовами розвитку туристичних зв'язків між державами є етнічна близькість, спільність кордонів і кліматичних умов, історичного досвіду, національних традицій і культури.

Отже, гуманітарний напрямок українсько-польських міждержавних відносин відіграє важливу роль в розбудові дружніх, партнерських взаємин між двома державами. Такі чинники взаємин двох держав як українська та польська національні меншини, сфера міграції та туристичне співробітництво

здійснюють безпосередній вплив на економічну й політичну стабільність міждержавних відносин між Україною і Республікою Польща.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Моцик О. Ф., Коцан Р. І. Новий вимір польсько-українського гуманітарного співробітництва. Проблеми двостороннього й багатостороннього міждержавного співробітництва. 2011. С. 35–40.

2. Перекази грошей із-за кордону в Україну щороку зростають. URL : <http://expres.ua/news/2017/06/03/245576-perekazy-groshey-kordonu-ukrayinu-shchoroku-zrostayut>.

3. Українська міграція до Польщі: якою вона стане? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2381161-ukrainska-migracia-do-polsi-akou-vona-stane.html>.

Оксана Кут,

студентка II курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: доц. Мелеганіч Г.І.

ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблема національної безпеки держави має важливе значення в контексті загального розвитку країни та реалізації її національних інтересів. Безпека є головною умовою суспільного життя та першою функцією державності. Неспроможність втілити й гарантувати цю базову соціальну цінність призводить до неминучого занепаду суспільств та держав. [1].

Найбільш гострою проблема національної безпеки стоїть перед сучасною Україною. Факторами, які на це впливають є: різке погіршення українсько-російських відносин; недоліки у виконанні Угоди про Асоціацію України з ЄС, ускладнення взаємовідносин з окремими групами національних меншин (українсько-угорські відносини), падіння обсягів виробництва, кризові явища в

енергетиці, занадто повільне здійснення економічних реформ, зростання соціальної напруженості, політична роздрібненість суспільства (зокрема, внаслідок трансформації цінних орієнтацій), демографічні, екологічні та інші проблеми.

Україні потрібна ефективна система національної безпеки, що ґрунтувалась би на визнанні примату загальнолюдських цінностей і прав особи, органічному узгодженні з ними базових інтересів незалежної України. Її побудова потребує ґрунтовного аналізу теоретичних проблем безпеки, синтезу конкретних форм і методів її забезпечення, узагальнення та засвоєння досвіду функціонування систем безпеки розвинених країн світу і міжнародних систем колективної безпеки, розроблення наукової концепції національної безпеки України. [3].

Правове регулювання системи забезпечення безпеки є одним з елементів всієї системи і охоплює весь комплекс, пов'язаний з її формуванням і функціонуванням: об'єкти безпеки і суб'єкти її забезпечення; мета забезпечення безпеки; функції системи забезпечення безпеки; принципи забезпечення безпеки; методи забезпечення безпеки; диверсифікація повноважень щодо забезпечення безпеки між державними та недержавними інститутами.

Нормативно-правову основу забезпечення національної безпеки України становлять Конституція України та відповідні закони України. Основоположними законами є Закон України «Про основи національної безпеки України», «Про оборону України» та Постанова Верховної Ради України «Про воєнну доктрину України». Саме ці нормативні документи забезпечують точний розподіл функцій між суб'єктами системи забезпечення національної безпеки, їхніх прав і обов'язків, налагодження системи взаємодії, розподіляють функції щодо збирання, оброблення інформації та надсилання результатів аналізу на відповідні управлінські рівні системи забезпечення національної безпеки, утворюють раціонально побудовану систему прийняття управлінських рішень із закріпленням персональної відповідальності за їх виконання. [2].

Структура системи управління національною безпекою має наступний вигляд: 1) Президент України; 2) Рада національної безпеки і оборони України; 3) Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Конституційний Суд України, суди загальної юрисдикції; 4) центральні органи виконавчої влади; 5) місцеві органи виконавчої влади, та органи місцевого самоврядування в межах делегованих Кабінетом Міністрів України повноважень.

Загрозу для національної безпеки України становлять як зовнішні так і внутрішні фактори. Але аналізуючи сучасний стан політики національної безпеки України, варто зауважити, що внутрішньодержавні фактори становлять більшу загрозу ніж зовнішні. До таких загроз належать: по-перше, російсько-український конфлікт, наявність гострої економічної, соціально-демографічної, екологічної проблем та гуманітарної кризи. Але не варто залишати поза увагою зовнішньополітичні чинники, що негативно впливають на національну безпеку України. Україна знаходиться на перехресті різновекторних геополітичних інтересів суперечливого стратегічного трикутника- США- ЄС-РФ, тому задля збереження рівноваги на міжнародній арені, а відповідно і задля досягнення національної безпеки, Україна повинна мати чіткі визначення зовнішньополітичних пріоритетів. [4].

Ефективність вирішення даних проблем на пряму залежить від комплексу дій з боку органів державної влади, швидкості прийняття ними рішень та удосконалення системи національної безпеки, комплексний розгляд теоретичних проблем у нашому суспільстві. Національна безпека України на пряму залежить і від зовнішніх факторів. Як відомо, навіть економічно могутня держава не може впоратися з сучасними глобальними викликами. Тому для України є передовим стати учасницею такої безпекової структури як НАТО, налагодити взаємозв'язки з ОБСЄ та вступити до політично-економічного об'єднання – ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці. К. : НІСД, 2016. 528 с.
2. Данільян О. Г., Панов М. М., Дзьобань О. П. Національна безпека України: структура та напрями реалізації . Харків: "ФОЛІО", 2002. 285 с.
3. Ліпкан В. А., Яковенко О. О. Національна і міжнародна безпека в визначеннях та поняттях. К. : Текст, 2006. 256 с.
4. Парахонський Б., Яворська Г. / За заг. ред. К. Кононенка. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці; висновки для України. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_table/0625_dop.pdf

*Олександра Куцик,
студентка II курсу спеціальності «Країнознавство»
Науковий керівник: асист. Бенчак О.*

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З НАТО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Суверенна, незалежна і стабільна Україна, неухильно віддана демократії і верховенству права, має першочергове значення для євроатлантичної безпеки. Відносини між Україною і НАТО почали розвиватися ще на початку 90-х років ХХ ст. і відтоді стали одним з найбільш значущих партнерств НАТО. Починаючи із 2014 року, внаслідок російсько-українського конфлікту, співробітництво між Україною і НАТО у низці ключових галузей було активізовано [1].

Діалог і співпраця розпочалися відразу після закінчення холодної війни, коли Україна, яка щойно набула державної незалежності, вступила до Ради північноатлантичного співробітництва (1991 рік) і програми «Партнерство заради миру» (1994 рік).

Відносини набули подальшого розвитку внаслідок підписання у 1997 році Хартії про особливе партнерство, на основі якої було започатковано Комісію Україна – НАТО (КУН), що мала опікуватися розвитком співпраці.

Декларація від 2009 року про доповнення до Хартії Україна – НАТО надала повноваження КУН підкріпити зусилля країни щодо просування реформ, спрямованих на досягнення євроатлантичних стандартів, шляхом запровадження у життя Річної національної програми України [4].

НАТО надає першорядного значення підтримці всеосяжних перетворень у галузі безпеки і оборони в Україні. Ці реформи мають вирішальне значення для демократичного розвитку України й зміцнення її здатності забезпечувати власну оборону.

Внаслідок російсько-українського конфлікту НАТО розширила підтримку, що надається Україні, у галузі розвитку потенціалу і розбудови можливостей.

Одним з пріоритетів на порядку денному співробітництва з НАТО є обговорення нових можливостей, які можуть відкритися для України за результатами Саміту Альянсу, який відбудеться у липні цього року в Брюсселі. «Ми розраховуємо на проведення Комісії Україна-НАТО на рівні глав держав та урядів країн Альянсу», – заявила Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Іванна Климпуш-Цинцадзе під час зустрічі із Заступником Генерального секретаря НАТО Роуз Геттемюллер у Брюсселі [3].

Під час Мюнхенської конференції з безпеки в лютому 2018 року Геттемюллер порахувала, що вступ в НАТО як і раніше не є частиною зовнішньої політики України. 9 березня віце-прем'єр з євроінтеграції інтеграції Іванна Климпуш-Цинцадзе зустрілася з Геттемюллер в Брюсселі, намагаючись її переконати. А 10 березня президент направив Столтенбергу лист з проханням надати нам ПДЧ. У той же день згадка про новий статус України у відносинах з НАТО з'явилося на сайті Альянсу: в розділ «Розширення» внесли необхідні технічні правки.

10 березня 2018 року на офіційному сайті НАТО з'явилася інформація, що Північноатлантичний альянс визнає за Україною статус країни-аспіранта (aspirant country).

Але за словами глави місії України при НАТО Вадима Пристайко, статус країни-аспіранта в документах НАТО офіційно не закріплений. Він означає, що в майбутньому ми зможемо увійти до складу альянсу.

Також Іванна Климпуш зустрілася з помічником Генерального Секретаря НАТО з операцій Патріком Тернером. Сторони обговорили напрями взаємодії для підвищення рівня готовності у випадку надзвичайних ситуацій цивільного характеру та захисту критичної інфраструктури, як елементів системи національної безпеки України.

Учасники зустрічі позитивно оцінили створення ефективної та сучасної системи цивільного захисту в Україні, яку включено до Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік.

Цікавим фактом є позиція самого народу на рахунок вступу до НАТО.

Як і раніше, це підтримують переважно мешканці західних і центральних областей; на півдні і на сході країни більшість налаштована проти вступу України до НАТО. За результатами опитування, якби референдум з питання, чи вступати Україні до НАТО, проводився у вересні 2017 року, у західних областях 62% проголосували б за вступ до НАТО, 11% — проти, 28% – не визначилися;

у центральних областях 51% готові проголосувати за вступ до НАТО, 22% – проти, 27% – не визначилися;

у південних областях – 29% за вступ до НАТО, 40% – проти, 31% – не визначилися;

у східних областях – 25% за вступ до НАТО, 50% – проти, 25% – не визначилися [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горенко О. М. Україна і європейська інтеграція / Україна і Європа (1990 – 2000 рр.). Частина 2. Україна в міжнародних відносинах з країнами – членами Європейського Союзу. К., 2001. С. 27.

2. Інститут євро-атлантичного співробітництва Співробітництво України з НАТО http://www.ieac.org.ua/index.php?id=15&ch_id=17&ar_id=277&as=0#ar277

3. План дій "Україна-НАТО" <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/1709.htm>

4. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного Договору.

Ангеліна Куцина,

студентка II курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

Наковий керівник: доц. Мателешко Ю.П.

МЮНХЕНСЬКА ПОЛІТИКА «УМИРОТВОРЕННЯ»

ТА ЇЇ НАСЛІДКИ

XX століття було періодом найбільш гострих конфліктів, що супроводжувалися високою стратегічною і військовою підготовкою. Але в більшості з них, немає чіткого уявлення і донині. Серед істориків не вщухають суперечки самого великого конфлікту століття – Другої світової війни та її причини, а саме про Мюнхенську змову.

Розмірковуючи про саму кровопролитну в історії людства війну, ми мимоволі повертаємося до передвоєнного часу, з тим, щоб зрозуміти ту міжнародну обстановку, в якій війна готувалася і була розв'язана, в результаті підготування і часткового здійснення Німеччиною агресивних планів по завоюванню світового панування при попуску з боку Англії і Франції, продемонстрованого в Мюнхені.

Потрібно сказати, що до середини 30-х років у світі утворилися три протистояння один одному сили: німецький фашизм, Версальські держави, або Західна демократія, як вони себе називали, і СРСР. Боротьба між цими трьома силами і визначала ту політику, яка могла або запобігти війні, або, навпаки, до

неї підштовхувати. Ключ до вирішення завдань лежав у кишені західних держав, тому що вони, отримавши перемогу у Першій світовій війні, мали найбільший економічний і військовий потенціал і могли зупинити цю війну при правильному розумінні обстановки.

Угода, підписана в Мюнхені, було одним з найбільш яскравих проявів політики «умиротворення», що проводилася напередодні Другої світової війни урядами Великобританії і Франції з метою домогтися змови з нацистською Німеччиною за рахунок країн Центральної та Південно-Східної Європи, відвернути гітлерівську агресію від Великобританії і Франції і направити її на Схід, проти Радянського Союзу. Мюнхенська угода відкрила шлях до Другої світової війни – найбільш згубною і самою руйнівною в історії людства.

Мюнхенський договір – це вирішальний крок до розв'язання Другої світової війни – так більшість сучасних істориків характеризує укладену 1938 р. в Мюнхені угоду чотирьох держав – Великобританії, Німеччини, Італії та Франції. Вона позбавила тодішню Чехословаччину прикордонних областей, заселених німцями, і стала прелюдією до остаточного краху Чехословацької республіки.

Пакт Молотова-Ріббентропа виявився прямим наслідком ворожої політики західних держав по відношенню до Радянського Союзу як до, так і після угоди в Мюнхені. Після 29 вересня 1938 р. стратегічні і політичні позиції Франції та Англії різко ослабли. Була остаточно ліквідована англо-французька гегемонія в Європі, що ґрунтувалася на Версальському договорі. У Мюнхені по суті була знищена система військових союзів, укладених Францією з іншими державами Європи. Фактично перестали існувати і радянсько-французький договір про взаємодопомогу проти агресії як засіб забезпечення миру і безпеки в Європі і Ліга націй. Фашистська Німеччина отримала найкращі можливості для подальшої експансії, в тому числі і для агресії проти Франції та Англії. Мюнхенська змова наблизила початок Другої світової війни. Не можна повністю виправдовувати або звинувачувати дії як західних держав, так і радянського керівництва в той складний період, як роблять це деякі дослідники.

Істина, як відомо, десь посередині. Безперечно, напевно, одна обставина: кожна з великих держав керувалася власними цілями, не зважаючи на хиткі норми міжнародного права того часу.

Розглянувши необхідні матеріали, можна зробити наступні висновки. У 1935–1938 рр. міжнародна обстановка була дуже нестабільною, вона «загострювалася» з кожним роком. Версальсько-Вашингтонська система не змогла забезпечити стабільність і безпеку світовій спільноті. Вона була сформована під впливом політичних і військово-стратегічних міркувань країн-переможниць у Першій світовій війні при ігноруванні інтересів переможених і новостворених країн. Нові європейські кордони були проведені без урахування етнічного складу населення, що загострило проблему національних меншин. Німеччина, поставивши перед собою мету почати війну, успішно здійснювала свою політику багато в чому завдяки політиці «невтручання» і «умиротворення» з боку Англії і Франції. Угода 29 вересня 1938 р., стала одним з найбільш яскравих проявів політики «умиротворення» і мала на меті не тільки відвернути фашистську агресію від Англії і Франції, а й направити її проти Радянського Союзу.

Неможливо переписати історію, але в наших силах, вивчаючи її, осмислюючи її уроки, спробувати зробити правильні висновки і не допустити повторення минулих помилок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белоусова З. С. Французька дипломатія накануне Мюнхена. Москва. 1964. «Наука». 289 с.
2. Кізченко А. Ф. Зовнішня політика Чехословаччини Другої світової війни. Київ, 1972. 723 с.
3. Матвеев В. А. Провал Мюнхенської політики (1938-1939). Москва: «Госполитиздат». 1955. 264 с.
4. Мельников Ю. М. США и гитлеровская Германия 1933-1939 рр. М.:«Госполитиздат». 1959. 352 с.

5. Поляков В. Г. Англия и Мюнхенський сговор Москва, 1960. 337 с.
6. Раткін С. Таємниці Другої світової війни. М., 1994. 364 с.
7. Ширер У. Зліт і падіння третього рейху. М.: «Ексмо». 2004. 44 с.

Яна Марканич,

студентка II курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: асист. Бенчак О.

СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом визначає якісно новий формат відносин з Євросоюзом та є стратегічним орієнтиром системних реформ в Україні. Угода за своїм обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України[2].

Виходячи з важливості даної теми можна стверджувати, що Угода є важливим кроком на шляху наближення в перспективі до наступного етапу – укладення договору про вступ до ЄС. На сучасному етапі виконання Угоди є важливим проаналізувати проблеми та перспективи її реалізації.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, – угода між Україною та ЄС про асоціацію, що замінює Угоду про партнерство та співробітництво і дає змогу перейти від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції [5].

У повному обсязі Угода почала функціонувати з 1 вересня 2017 року, коли Верховна Рада України та Європейський Парламент ратифікували її [3].

Значення Угоди про асоціацію для України розглядається крізь призму двох напрямів: по-перше, поступової інтеграції України до ЄС, а по-друге – важливої стратегії розвитку України.

В угоді про асоціацію України з ЄС зазначалось, що держава мала виконати 86 зобов'язань щодо апроксимації національного законодавства України до законодавства ЄС. За останні роки український уряд всіма силами виконує реформи, які є головною умовою наближення нашої держави до Європи. Але на даний етап Україна виконала лише 10 зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію. А це близько 11% від загальної кількості завдань [1].

Загалом повинна була відбутися адаптація національного законодавства в 11 сферах: транспорт, захист прав споживачів, митні, технічні бар'єри у торгівлі, підприємницька діяльність, енергетика, навколишнє середовище, діяльність компаній, соціальна політика та громадське здоров'я тощо.

Лідером року щодо імплементації законодавства Євросоюзу стала сфера технічного регулювання. У цій сфері всі вимоги відповідних нормативно-правових актів ЄС були максимально імплементовані до національного законодавства [4].

У сфері захисту прав споживачів виділяють виконання двох головних зобов'язань: директиви стосовно товарів, що становлять загрозу для здоров'я, та директиви, що зазначає ціни на товари, які пропонуються покупцям.

Нерівнозначний ступень виконання зобов'язань Україна має у сфері соціальної політики. До підписання Угоди про асоціацію українське законодавство вже містило положення та директиви про рівне ставлення у соціальному забезпеченні, а також частково положення директиви про інформування та консультації [1].

Існують труднощі з ухваленням зареєстрованого у парламенті проекту Трудового кодексу України. Також є проблеми з виконанням зобов'язань, що пов'язані з впровадженням актів ЄС у законодавство України з охорони праці. Жодного стандарту щодо безпеки та гігієни праці поки що не було адаптовано.

Причинами, які впливають на успішне виконання зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію, є активна позиція відповідальних інституцій, підтримка процесу з боку ЄС та міжнародних організацій, а також те, що процес

апроксимації законодавства у певних секторах був розпочатий більше 5 років тому.

Хоча є ряд факторів, які стримують процес виконання Угоди, серед них: недостатня кадрова спроможність відповідальних інституцій, занадто забюрократизована процедура ухвалення актів законодавства, конфлікти інтересів між різними державними органами стосовно розподілу повноважень, а також між різними зацікавленими сторонами [4].

Україна активно та відносно швидкими темпами розпочала трансформуватися у державу зі сталими європейськими процесами і реформами. За наявності сильної політичної волі та небайдужості суспільства процес інтеграції України до Європейського Союзу пройде швидко і безболісно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом у 2017 році. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/pro-vikonannya-ugodi-pro-asotsiatsiyu-mizh-ukrainoyu-ta-evropeyskim-soyuzom-za-2017-rik.pdf>
2. Кузьо М. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація / М. Кузьо, Д. Черніков, С.Павлюк, Р. Хорольський. К.: ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив». 2015. 51 с.
3. Моца А. А. Теоретико-правові засади європейської інтеграції України / А. А. Моца, Д. М. Белов, Ю. М. Бисага. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра». 2015. 280 с.
4. Підсумки року: успіхи та провали у виконанні Угоди про асоціацію / Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/12/15/7075035/>
5. Угода про асоціацію між Україною та ЄС почала діяти в повному обсязі / Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/09/1/7070387/>

*Вікторія Плиска,
студентка II курсу, спеціальності «Міжнародні відносини»
Науковий керівник: доц. Шелемба М.М.*

НАСЛІДКИ РОЗШИРЕННЯ ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Проголосивши двадцять шість років тому незалежність, Україна визначила свій шлях розвитку в напрямку побудови демократичного суспільства, крок за кроком скеровуючи свій поступ в напрямку Європейського вибору. На сьогоднішній день інтеграція України в ЄС - проголошена стратегічною метою держави. Проте існує цілий ряд економічних, соціально-політичних та інших чинників, що істотно ускладнюють інтеграційний рух.

Про європейський шлях України говорилось задовго до того, як інтеграція в ЄС була задекларована ключовим загальнополітичним пріоритетом в інтеграційній промові Президента Л. Кучми (листопад 1999 року) і визначена в урядовій програмі стратегічною метою держави (березень 2000 року)[2].

Розширення Європейського Союзу передусім розуміють як збільшення кількості членів цієї Спільноти.

Процес розширення ЄС розглядає як історичну можливість допомогти у перетворенні державам-учасникам, розширення миру, стабільності процвітання, демократії, прав людини і верховенства закону у всій Європі [6].

Приєднання до Європейського Союзу нових членів відбувалось в декілька етапів:

Першими учасниками європейської інтеграції були шість держав Західної Європи: Бельгія, Італія, Люксембургу, Нідерланди, Німеччина, Франція. Перше розширення Європейських Співтовариств відбулось на початку 70-х рр. XX ст., коли до лав Європейських співтовариств приєдналися Великобританія, Данія та Ірландія.

У 80-х рр., кількісний склад держав-членів збільшився з 9 до 12, зокрема, у 1981 р. вступила Греція, а в 1986 р. – Іспанія та Португалія. Після створення

Європейського Союзу, відбулось декілька хвиль розширення. Так, у 1995 р., членами об'єднання стали Австрія, Фінляндія, Швеція.

У 2004 р. відбулось найбільше розширення з моменту початку інтеграційного процесу, зокрема до ЄС приєдналися Латвія, Литва, Естонія, Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина, Словенія, Кіпр, та Мальта [1].

У 2007 р. до ЄС вступили Болгарія та Румунія. Останнє розширення ЄС відбулося 1 липня 2013 року, коли до лав ЄС приєдналася Хорватія. Таким чином, на разі сукупна кількість держав, які входять до об'єднання склала 28 [7].

Слід зазначити, що відповідно до ст. 49 Договору Європейського Союзу, будь-яка європейська країна, яка поважає цінності ЄС, і зобов'язується їх втілювати у життя, може звернутися із заявою про приєднання її в члени Союзу.

Варто звернути увагу, що зі змінами Лісабонського договору, держави-члени отримали право вийти із складу ЄС (ст. 50 ДЄС).

З 1 травня 2004 р. в наслідок найбільшого у своїй історії розширення. Європейський Союз став безпосереднім сусідом України. Тоді до його складу увійшли Польща, Словаччина та Угорщина, які розташовані на західних кордонах нашої держави. Відтоді вплив ЄС на нашу економіку та політику став ще більш потужним та безпосереднім, а Україна отримала шанс виходу на новий рівень співпраці з ним у рамках Європейської політики сусідства.

Таке безпосереднє сусідство з Європейським Союзом, чие значення у світовому розподілі праці, системі міжнародної торгівлі та політичній сфері після розширення безумовно зросло за рахунок центральноєвропейських країн, позначилось і на відносинах України з ЄС та іншими державами, і на її внутрішньополітичному та соціально-економічному розвитку.

Якщо говорити про політичний аспект такого сусідства, то слід відмітити, що політичні відносини Брюсселя та Києва є суперечливими і не прогнозованими. Сьогодні контакти Києва і Брюсселя перебувають у кризовій

фазі, переважно через внутрішньополітичні події в Україні. Це загрожує всьому комплексу співробітництва Україна-ЄС.

Разом з тим, членство в ЄС центральноевропейських країн, з якими Україна має міцні дружні стосунки, створить умови для розвитку нових, глибших форм співпраці із Союзом. Крім того, вступ до ЄС традиційних партнерів України, які матимуть у керівництві Союзу відповідне представництво, відкриє перед Україною можливості через співпрацю з країнами-сусідами активніше відстоювати свої інтереси на теренах Співтовариства.

Це також стосується і порядку пересування громадян, візової політики. Оскільки в разі обмеження руху через спільний кордон західні сусіди України також зазнають чималих втрат, зокрема матеріальних, можна сподіватися на їхню активну участь у пошуку рішень, прийнятних і для України, і для Євросоюзу.

Із розширенням ЄС значення України як безпосередньої сусідки для європейської безпеки зростає. Це відкриває для держави шлях до ширшої участі у відповідних міжнародних структурах, спільних дій разом з Європейським Союзом.

Вже сьогодні ринок ЄС – один із передових у світовій економіці. А з розширенням він стає головним експортним товарним ринком для України.

Економічні відносини ЄС з Україною з моменту розширення ЄС на Схід, зорієнтовані на поступове поширення механізмів і регулюючих нормативів єдиного ринку ЄС на Україну шляхом імплементації в українське національне законодавство сумісних і гармонізованих правил.

Євроінтеграційні прагнення України стали невідемними реаліями політичного сьогодення. Європейські орієнтири набули практичного втілення у низці рішень та дій як української держави, так і офіційних органів Євросоюзу. Євроінтеграція України має сприйматися як інструмент реалізації стратегічних цілей і завдань національного соціально-економічного, громадсько-політичного, культурного розвитку. Найбільш складні проблеми знаходяться в

економічній сфері. Європейський Союз як інтеграційне утворення є передусім відносно однорідним економічним простором, у якому діють єдині регуляторні норми, стандарти економічної політики та поведінки суб'єктів господарювання [8].

Розгортання соціально-економічних перетворень в Україні, стрімке зростання відкритості її економіки та посилення конкурентної боротьби на національному та міжнародних ринках створили умови, за яких формування в Україні як одній з найбільших держав Європи сучасного громадянського суспільства та конкурентоспроможної динамічної економіки європейського зразка - практично єдиний шлях збереження національної політичної й суспільної ідентичності та єдності.

Водночас намагання досягти випереджального зближення з євростандартами у громадсько-політичній та правовій сферах досить часто зустрічає значні труднощі щодо їх повноцінного впровадження, які постають із незавершеності економічних реформ в Україні та несформованості відповідного економіко-правового середовища, значного відставання у рівні економічного розвитку. Саме це, варто розглядати як фундаментальну причину недостатньої послідовності та результативності дій, які здійснюються Україною у сфері європейської інтеграції.

Україна поступово створює всі умови для подальшого співробітництва і в кінцевому результаті членства в ЄС.

Вже зараз є підстави стверджувати про закріплення України в ролі ринку збуту продукції європейського виробництва та в той же час про посилення труднощів реалізації української продукції на європейських ринках.

Усвідомлення того, що європейський вибір України не вияв амбіцій тих чи інших вітчизняних політичних сил чи результат зовнішнього тиску з боку провідних «акторів» геополітичного «театру», а складова об'єктивного процесу, потребує прагматичних підходів до реалізації проголошених євроінтеграційних орієнтирів. Такі підходи передбачають визначення послідовності «сходинок»,

які Україні треба здолати, щоб реально претендувати на набуття рівноправного членства у Європейському Союзі [4].

Отже, перед Україною постають завдання набуття нової якості економічного зростання та здійснення структурних економічних перетворень з метою оволодіння сучасними чинниками конкурентоспроможності на загальноєвропейському ринку.

Вирішуючи ці проблеми, Україна прямує до створення економіки європейського рівня, створює реальне підґрунтя власної інтеграції з ЄС.

Такий процес буде досить тривалим, тому членство в ЄС неможливо досягнути вже завтра.

Але наявність євроінтеграційного орієнтиру надає політиці нашої держави у сфері економічних та соціальних перетворень належних цілеспрямованості та послідовності. Отже, євроінтеграційний курс України – це насамперед комплекс викликів, на які необхідно шукати відповіді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грозна В.В. Розширення ЄС на Схід. Нові виклики. // Світова економіка. 2006. № 1(55). С. 122–131.
2. Вобруба Г. Кордони «проекту Європа». URL: <http://www.ji.lviv.ua/n39texts/vobruba.htm>
3. Гуцал С. А. Вплив процесу реформування ЄС на перспективи європейської інтеграції України // Стратегічні пріоритети. 2009. №2. С. 239-245.
4. Жаліло Я. А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій до дій// Стратегічні пріоритети. 2009. № 3 (12) С. 129–135.
5. Копійка В. В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб./ за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2012. 759 с.
6. Львова О. Г. Ідейні засади європейської інтеграції// Наукові записки. Том 82. Політичні науки. С. 50–53.
7. Пітер ван дер Гук. Румунія та розширення Європейського Союзу//Журнал Європейської інтеграції. 2009. Том 5. №3. С. 286–297.

8. Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Співтовариством про загальні принципи участі України в програмах Співтовариства від 22.11.2010р. //Офіційний вісник України 2011 р. № 92, № 81. ст. 2959, ст.3360.

9. Світова та європейська інтеграція: навч. посібник. За заг. ред. М. Д.Багмет. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.

*Мар'яна Симчера,
студентка II курсу, спеціальності «Міжнародні відносини»
Науковий керівник: доц Шелемба М.М.*

ЯЛТИНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ (1945) ТА ЇЇ ОСНОВНІ РІШЕННЯ

Ялтинська (Кримська) конференція – міжнародна дипломатична зустріч, що проходила між трьома представниками держав-лідерів на світовій арені, а саме: США, Великою Британією та СРСР.

З'їзд тривав у період з 4-го по 11-те лютого 1945 року (з того часу минуло 73 роки). Основним завданням було вирішення проблем, що виникли після закінчення Другої світової війни та проблеми післявоєнного світового устрою.

Сама зустріч представників проходила у Криму, у місті Ялта (у Лівадійському палаці). Крім основної зустрічі, протягом кількох днів проходили локальні зустрічі (у Саках, Алушті, Алупці й Феодосії) [2; 3].

Дана зустріч проходила між членами Антигітлерівської коаліції, та носила кодову (умовну) назву – «Аргонавт» (дослідники називають учасників Ф. Рузвельта та В. Черчилля «прямими нащадками аргонавтів», говорячи, що вони, як і стародавні грецькі міфологічні герої, вирушили за «золотим руном» – тільки не в Колхиду, а в Крим), яку запропонував В. Черчилль.

Зі сторони США прибув 32-й президент, обраний у 1932 р., Ф. Рузвельт, зі сторони Великої Британії прибув 61-й прем'єр-міністр В. Черчилль, з боку СРСР Генералісимус Радянського Союзу – Й. Сталін [3].

Оскільки конференція проходила на підконтрольній території Й. Сталіна, то він відчував себе абсолютним хазяїном, більше того – він був хазяїном становища у відносинах між союзниками. За визначенням американського щотижневика «Look Magazine», СРСР стала новою наддержавою, що перетворювалася у «високоєфективну й надто організовану сучасну державу» [1].

Крім основних акторів міжнародної конференції (Ф. Рузвельта, В. Черчилля, Й. Сталіна), на з'їзді були присутні ще близько 700 осіб, з них 130 провідних учених з різних країн, керівники зовнішньополітичних відомств цих держав, начальники вищих воєнних штабів, дипломати, радники. Це число також формували інші члени делегацій та їхній допоміжний склад.

Перед початком конференції кожен із учасників вже мав заздалегідь сформульовані пропозиції та цілі.

1945 рік – закарбувався як дуже насичений, і у більшій мірі позитивний рік у історії людства. Зокрема саме у цей період було остаточно завершено Другу світову війну (9 травня – капітуляція Німеччини, 2 вересня 1945 р. – капітуляція Японії), це стало найбільшою подією, яка поклала край 6-ти річним випробуванням та воєнним діям. 1945 рік – став точкою відліку з якої починає діяти нова система міжнародних відносин, до того ж починає діяти ООН. Ця система увійшла у історію під назвою «Ялтинсько-Потсдамської системи» міжнародних відносин.

Друга світова війна знищила практично всі «прояви» стабільності, що існували у світі до неї. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що світ потребував гарантій того, що більше не повториться така ситуація, що відбувалася у період з 1939 по 1945 роки [5].

Другим елементом, що підштовхував до проведення Ялтинської (Кримської) конференції стало те, що необхідно було визначити стійкі та остаточні кордони, межі країн Європейського континенту, що ще недавно були окуповані Третім Рейхом. Треба було встановити неофіційні, але

загальновизнані всіма сторонами демаркаційні лінії між сферами впливу союзників – справа, яка була почата ще в Тегерані.

Союзники (Ф. Рузвельт, В. Черчилль, Й. Сталін) чудово розуміли, що після зникнення загального ворога вимушене об'єднання Заходу і більшовиків втратить всіляке значення, а тому потрібно було створити процедури, що гарантують незмінність проведених на карті світу розмежувальних ліній [6; 7].

Для досягнення цих цілей представники трьох наддержав поставили перед собою низку завдань, які включали: переділ меж Німеччини, польське і балканське, українське та білоруське питання, питання про репарації, освіту, медицину, соціальне становище народів, постраждалих у війні, питання про створення та функціонування ООН [9].

Таким чином, дана зустріч – Ялтинська або Кримська конференція (як прийнято її називати) стала другим офіційним кроком, після Тегеранської конференції, проведеної 1943 року, на шляху до стабілізації ситуації у цілому світі. Саме вона стала основоположним елементом для вирішення найбільш гострих та болючих питань, вагоме місце серед яких займало саме питання світової безпеки та гарантій дотримання цієї безпеки. Можна стверджувати і те, що дана зустріч трьох представників світових держав (на той час) носила переломний характер, адже саме вона поклала початок у своєрідній докорінній «перебудові» світової системи, довела недієвість Версальсько-Вашингтонської міжнародної системи (1919-1945 рр.) та встановила Ялтинсько-Потсдамську систему міжнародних відносин (1945-1991 рр.).

Були розглянуті такі проблеми як:

- погодження перспективних планів стосовно світоустрою на найближчий час, знищено останні прояви німецького мілітаризму;
 - вирішено питання про репатріацію та репарації;
 - розглянуто питання Югославії, Далекого Сходу;
- вирішено питання Польщі (про кордони та реорганізацію уряду), України (про кордони, вирішено питання Закарпаття та членство в ООН (так само, як і Білорусії).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубев В. В. Ялтинская конференция глав государств СССР, США и Англии // Аргументы и факты. М., 2014. № 32. С. 12.
2. Кудряченко А. І. Ялтинська конференція «Великої трійки» 1945 р. і еволюція міжнародних відносин у ХХ-ХХІ стст. // Вихід України на міжнародну арену/ за заг. ред. д.і.н., проф. А. І. Кудряченка. К. : Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. С. 165.
3. Лисенко О. Є. Кримська конференція 1945рік // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2003-2016.
4. Лисенко О. Є., Дерейко І. І. Кримська конференція (1945), Ялтинська конференція (1945) // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наук. думка, 2009. Т. 5 : Кон – Кю. С. 358.
5. Покровська І. С. Кримська (Ялтинська) конференція 1945 // Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. /Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. – К: Знання України, 2004. Т.1 760с.
6. Шевченко О. К. Кримська (Ялтинська) конференція 1945 р. в українському гуманітарному знанні // Дні науки філософського факультету – 2013: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 16 – 17 квітня 2013). К.: Київський університет, 2013. Ч.8. С. 244–246.
7. Шевченко О. К., Пигулева А. П. Крымская конференция 1945 г. на почтовых конвертах и марках XX века // Культура народов Причерноморья. 2013. №246. С. 110 – 113.
8. Юрченко С. В. Исторические события и память поколений: к 60-летию Ялтинской конференции // Историч. Наследие Крыма. 2005. № 9. С. 6–8.
9. Юрченко С. В. Ялта –1945 как опыт глобального видения будущего // «Ялтинская система и современный мировой порядок: проблемы глобальной и

регіональної безпеки: матеріали междунар. науч. конф. (Ялта. 17-21 лютого 2010 г.) / ред. С. В. Юрченко. Симферополь: Антикава, 2010. С. 269-275.

10. Юрченко С. В. Ялтинська конференція 1945 року: погляди західних політиків і значення рішень з позицій міросистемності// Дипломатія Великої Перемоги: результати досліджень і уроки для формування нової системи міжнародних відносин: матеріали науч. конф. (Ялта, 6 травня 2005г.) / ред. С. В. Юрченко. Симферополь: Видавничий дім «Крим», 2005. С.19–24.

Лілія Скуматова,

студентка ІІ курсу спеціальності «Міжнародна інформація»

Науковий керівник: асист. Бенчак О.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЮНЕСКО

ЮНЕСКО – це міжнародна організація, спеціалізована установа ООН (Організації, Об'єднаних Націй), що діє в галузі освіти, науки, культури.

ЮНЕСКО – була створена 16 листопада 1945 року.

Станом на сьогодні членство в цій організації мають 195 країн світу.

Україна є членом ЮНЕСКО з 12 травня 1954 року.

На 27-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО (1993 р.) Україна виступила з ініціативою розробки «Програми культури миру».

3 грудня 1962 року в Парижі функціонує Постійне представництво України при ЮНЕСКО. Постійним представником України при ЮНЕСКО на сьогодні є Надзвичайний і повноважний посол України у Французькій Республіці Олег Шамшур.

Станом на сьогодні до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО входить 1031 об'єкт культурної і природної спадщини, серед яких є сім українських культурних та природних пам'яток:

1. Собор Святої Софії, Києво-Печерська лавра та прилеглі монастирські споруди (входить до списку ЮНЕСКО з 1990 року).

2. Ансамбль історичного центру міста Львів (входить до списку ЮНЕСКО з 1998 року).

3. Транскордонний об'єкт «Дуга Струве» (входить до списку ЮНЕСКО з 2005 року).

4. Резиденція митрополитів Буковини і Далмації.

5. Природний об'єкт: «Букові праліси Карпат та древні букові ліси Німеччини» (входить до списку ЮНЕСКО з 2011 року).

6. Стародавнє місто Херсонес Таврійський та його хора (входить до списку ЮНЕСКО з 2013 року).

7. Дерев'яні церкви Карпатського регіону України та Польщі (входить до списку ЮНЕСКО з 2013 року).

Крім вище згаданих матеріальних об'єктів в Україні існує ще два нематеріальних об'єкта, які знаходяться під охороною ЮНЕСКО, а саме:

1. Петриківський розпис, або «Петриківка» (у 2013 році включено до Списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО) – це українське декоративно-орнаментальне народне малярство, яке сформувалося на Дніпропетровщині в селі Петриківка, звідки й походить назва цього виду мистецтва.

2. Козацькі пісні Дніпропетровщини (у 2016 році включено до Списку нематеріальної спадщини).

Також існує Попередній список — це перелік важливих культурних і природних об'єктів, що пропонуються включити до Списку всесвітньої спадщини. Станом на 2017 рік український уряд запропонував внести до переліку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО ще 16 об'єктів.

За період членства України в ЮНЕСКО була проведена і проводиться надалі достатньо плідна співпраця, зокрема, Україна виступала ініціатором започаткування певних міжнародних програм і проектів організації та була проведена велика праця зі збереження культурних та природних пам'яток, що стали об'єктами Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices. URL: <https://ich.unesco.org/en/lists>.
2. Tentative Lists. UNESCO. Архів оригіналу за 2013-07-03. Прочитовано 2013-06-29.(англ.) Посилання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.webcitation.org/6Hr04645z>.
3. Костенко О.Ю. Діяльність України в ЮНЕСКО (80-ті – початок 90-х років): автореф. дис... к.і.н.: 07.00.03 «Загальна історія. Новітній період» / Ольга Юріївна Костенко. – К.: 1994. – 22 с.
4. Кот С. І. Про стан збереження культурної спадщини України (Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань "Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні" 18 квітня 2018 р.). Київ – 2018
5. Нематеріальна культурна спадщина URL: <http://uccs.org.ua/uk/node/12>.
6. Офіційний сайт ЮНЕСКО (рос.). Історія ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/about-us/who-we-are/history/>
7. Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_об%27єктів_Світової_спадщини_ЮНЕСКО_в_Україні#cite_note-17.
8. Створення ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/33.htm> .
9. Участь України у діяльності ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/639>.

*Дарина Сушанин,
студентка IV курсу напряму підготовки «Країнознавство»
Науковий керівник: доц. Мателешко Ю.П.*

ПРОБЛЕМА ОСТРОВА ЗМІЊНИЙ В УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Румунія – один із найбільших сусідів України, який займає за демографічним потенціалом третє місце після Росії та Польщі. Румунія і Україна є важливими зовнішньополітичними партнерами, а також державами-сусідами першого порядку, поєднаними спільною історичною спадщиною та схожими стратегічними інтересами. Це зумовлено, передусім, наявністю спільного кордону (900 км), (Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька та Одеська області України межують, відповідно, з такими повітами Румунії, як Сату-Маре, Марамуреш, Сучава, Ботошань, Галац і Тулча), геополітичним положенням (вихід до Чорного моря, контроль над гирлом Дунаю, проходження через їх територію панєвропейських транспортних коридорів), великими можливостями різнопланового партнерства (спорудженні каскадів гідроелектростанцій на р. Тиса і т.д.) [1].

Характер двосторонньої суперечки між Румунією і Україною має своє коріння глибоко в минулому. В середньовіччі острів Зміїний належав Османській імперії, але в 1829 році впродовж російсько-турецької війни острів був завойований Російською імперією. Однак в Кримській війні (1853-1856) він був втрачений, а після російсько-турецької війни та рішення, прийнятого на Берлінському конгресі (1878), острів перейшов до власності Румунії.

Приналежність Зміїного Радянському союзу була підтверджена білатеральною угодою з року 1961, а також в році 1975, коли Румунія підписала Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі.

Після проголошення незалежності України, котра дістала у спадщину регіон навколо острова Зміїний від Радянського союзу, з боку Румунії з новою силою з'являлися вимоги стосовно цієї області. Вже від 1990 років Бухарест

відкрито налягав на найскорішому розділенні територіальних вод, а також вимагав від міжнародного суспільства вплинути на позицію Києва з використанням різноманітних санкцій [4].

Зміїний – невеликий острів, розташований у північно-західній частині Чорного моря, близько 38 км від дельти Дунаю, 120 км від Одеси і 44,8 км від порту Суліна (Румунія). Острів має важливе військово-стратегічне, економічне і політичне значення для України [1].

Після отримання Україною незалежності почався новий етап українсько-румунських відносин, у якому проблема острова Зміїний отримала нове звучання: знову розгорнулася гостра боротьба навколо українських територій. Румунські історики наполягають на тому, що острів історично належить до їхньої держави, що його історія щільно і нерозривно пов'язана з румунською державою. Наступним кроком у розвитку українсько-румунських відносин мало стати підписання угоди про делімітацію континентального шельфу й економічних зон у Чорному морі. Дипломати обох країн заявили, що розв'язання проблеми неможливе без урахування інтересів обох держав. Отже, питання перейшло в площину визначення статусу Зміїного, а не його належності [2].

2 червня 1997 році у м. Констанца (Румунія) був підписаний Договір про добросусідські відносини і співробітництво між Україною і Румунією, згідно ст.2(1) якого сторони підтвердили існуючі кордони і зобов'язалися утримуватися від будь-яких спроб, спрямованих супротив, а також від вимог або акту захоплення або узурпації частини або всієї території однієї із сторін. Тим самим Румунія офіційно погодилася, що острів Зміїний перебуває під суверенітетом України [3].

Буквально після підписання договорів румунська сторона почала дискусію щодо статусу Зміїного: „Що це – скеля чи острів?” Від визначення статусу об'єкта залежить розмежування морського шельфу. За умови визнання його островом він має право на ексклюзивну економічну зону та на територіальні води навколо нього. Румунська сторона наполягала, що Зміїний не острів, а

скеля. Основним аргументом є відсутність ресурсів води на острові та неможливість життєдіяльності на острові без морського сполучення з „великою землею”. У свою чергу КМУ України, щоб закріпити статус Зміїного, затвердив комплексну програму подальшого розвитку інфраструктури та провадження господарської діяльності на о. Зміїний і континентальному шельфі (Постанова КМУ від 31.05.02р. № 713). Зараз на острові постійно проживають прикордонники, члени їхніх сімей, науковці, обслуга маяка, який функціонує ще з ХІХ ст., також у липні 2006 року Одеська облрада ухвалила рішення про створення на острові Зміїному населений пункт Біле. А в листопаді 2007 року Президент України врочисто вручив паспорти з відміткою про реєстрацію в селищі Біле шістьом прикордонникам.

16 вересня 2004 року Румунія передала на розгляд Міжнародного суду ООН питання про делімітацію континентального шельфу і виняткових економічних зон між двома країнами. 3 лютого 2009 року Міжнародний Суд вирішив, що Зміїний є островом (для цього Україна приклала зусилля) але замість 200 миль економічної зони навколо нього Україна отримала лише 12 миль, тобто можна констатувати фактичну поразку України щодо морського шельфу [2].

У підсумку виграли обидві сторони. По-перше, з їхніх відносин усунуто серйозний конфліктний фактор. Причому член Європарламенту, колишній міністр закордонних справ Румунії Адріан Северін не виключив, що румунські та українські підприємства навіть домовляться про спільну розробку цих родовищ нафти і газу. По-друге, Україна і Румунія зможуть сконцентруватися на проблемах стабільності в Чорноморському регіоні, позаяк сповідують спільну культуру безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безега Т. М. Україно-Румунські територіальні суперечності: історичний аналіз та сучасний стан // Науковий вісник. – 2012. – №29. – С. 7.

2. Резков М. І. Україно-румунський конфлікт навколо острова Зміїний. [Електронний ресурс] / М. І. Резков – Режим доступу до ресурсу: <http://vmv.kyvu.edu.ua/v/09/15.htm>.

3. Чемьоркін І. В. Проблема острова Зміїний як аспект національної безпеки України в регіоні Північно-Західного Причорномор'я [Електронний ресурс] / І. В. Чемьоркін – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Boss/Downloads/tppd_2013_12_13.pdf.

4. Шемякін О.М. Острів Зміїний: проблеми делімітації морських просторів// Правова держава. вип. 16 – К: ін-т держави: права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – с. 473 – 480.

Ніколетта Ткач,

студентка II курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: асист. Бенчак О.

СПІВРОБІТНИЦТВО З КРАЇНАМИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Тісні історичні зв'язки та спільні зовнішньополітичні цілі сьогодення України та Вишеградської четвірки заклали основи для ефективного розвитку добросусідських відносин на сучасному етапі і створили можливості для подальшої масштабної взаємодії у майбутньому. Можна стверджувати, що вишеградсько-українські зв'язки є доволі збалансовані, про що свідчить успішна реалізація дво- та багатосторонніх домовленостей, досягнутих за результатами систематичних зустрічей на всіх рівнях. Все це створює міцний фундамент для подальшого розширення такого співробітництва на основі спільного врахування інтересів сторін.

Зважаючи на проведений аналіз, можна з упевненістю визнати, що країни Вишеградської четвірки розвинули доволі гнучкі та різноманітні зовнішні стосунки й співробітництво з Україною в рамках вироблення й реалізації

добросусідської політики ЄС. Мова йде про такі основні напрями співробітництва України та Вишеграду:

- забезпечення солідарної підтримки країнами Вишеграду європейських інтеграційних прагнень України;
- передача країнами Вишеграду досвіду їх європейської інтеграції Україні;
- координація зовнішньополітичної діяльності України і Вишеградської групи на дво- та багатосторонній основі;
- формування багаторівневого механізму співробітництва Вишеграду і України у формі участі українських представників у засіданнях різних вишеградських структур та спеціально створених комісіях;
- поширення програм Вишеградського фонду на Україну.

Поряд з названими напрямками співробітництва України та Вишеграду слід виділити значення регіональної співпраці, що особливо важливо для використання в практичній діяльності органів місцевого самоврядування та впровадження в практику нових елементів єврорегіонального співробітництва України, враховуючи, що співпраця сприяє:

- ✓ кращому розумінню перспектив міжрегіонального та транскордонного співробітництва України з сусідніми державами ЄС;
- ✓ імплементації головних принципів регіональної політики ЄС у національне законодавство України;
- ✓ створенню відповідної прикордонної інфраструктури з урахуванням специфіки адміністративного поділу України та ін.

Окреслена канва співробітництва між Україною та Вишеградською групою була підкріплена конкретними пропозиціями та рішеннями у таких сферах, як: політичне співробітництво, торговельно-економічна кооперація, співробітництво у сфері юстиції та внутрішніх справ, в інфраструктурі транспорту, енергетики та зв'язку, а також у сфері культури, освіти, взаємних контактів між людьми.

Зокрема, транскордонна співпраця пропонує багатообіцяючий потенціал. Україна та Вишеградська четвірка разом реалізували кілька таких проектів, що

уможливило співпрацю, наприклад, між регіонами, містами і селами, а також громадянами на різних рівнях. Ця співпраця принесла учасникам гарні результати, корисніші за різні політичні декларації.

Перелік цих об'єктивних і суб'єктивних факторів лежить у площині обох сторін, як-то: незадовільний темп структурних та економічних реформ в Україні і адаптації законодавства, норм та стандартів України до існуючих в ЄС, з одного боку, та повільна лібералізація візової політики, цих країн щодо громадян України і недостатній рівень фінансової підтримки ЄС, запропонованих Вишеградською групою, програм розвитку тощо.

Якщо робити загальний висновок, то слід відзначити, що модель євро-регіонального співробітництва країн Вишеградської четвірки не може бути повністю застосована в Україні. Головна причина полягає в тому, що Україна не має рівнозначних партнерів для інтеграції, а також не має згоди серед її громадян щодо напряму розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артёмов І.В. Актуальні аспекти євро регіонального співробітництва України в контексті досвіду країн Вишеградської четвірки/ І.В.Артёмов// Україна та Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин. – Братислава, 2010. – С.158-167.
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст. У 3-х т. / Ф. Бродель. – Київ: Основи, 1998.
3. Відносини з країнами Центральної та Східної Європи [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: www.kmu.gov.ua.
4. Історія двосторонніх відносин України і Угорщини [Електронний ресурс] // Посольство України в Угорській Республіці. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: www.mfa.gov.ua.
5. Кіш Є. Б. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції. Монографія / Є. Б. Кіш. – Ужгород: Ліра, 2008.

6. Костюк Б. Українсько-польські відносини за президента Коморовського: погляд із Києва [Електронний ресурс] / Б. Костюк // Радіо Свобода. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: www.radiosvoboda.org.

7. Крижевський А. Динаміка розвитку українсько-угорських відносин у другому півріччі 2009 року [Електронний ресурс] / А. Крижевський // Аналітичні записки щодо проблем і подій суспільного розвитку Національного інституту стратегічних досліджень. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: www.niss.gov.ua.

8. Методические материалы по организации приграничного сотрудничества местных и региональных властей Европы. Совет Европы. 2-е издание. // Приграничное сотрудничество в Европе. – 1995. – №4.

9. Посол Польщі вважає, що інвестиційний клімат в Україні помітно погіршився [Електронний ресурс] // NEWSRU.UA. Економіка. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: www.newsru.ua/finance.

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р.; №587 «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та єврорегіонів» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.rada.ua.

11. Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні: Закон України від 19 квітня 2007 року № 962-V (в редакції Закону України від 5 червня 2009 р. № 1474-VI) // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 31. – Ст. 405.

12. Українсько-польські відносини: потреба перезавантаження чи продовження? [Електронний ресурс] / Г. Добош // Радіо Свобода. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: www.radiosvoboda.org.

13. Українсько-угорські відносини мають характер особливого партнерства // Президент України Віктор Янукович – Офіційне інтернет-представництво: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.president.gov.ua>.

14. Черник П. Україна в геополітичних концепціях Чехії та Словаччини ХХ ст. / П. Черник // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2009. – Вип. 21. – С. 172-179.

15. Foucher M. Euro'pa Körtársaság. Történelmek és geográfák között. / M. Foucher. – Budapest: Napvilág kiadó, 1999.

16. Krätke S. Regional Integration or Fragmentation? The German-Polish Border Region in a New Europe / S. Krätke. // Journal of the Regional Studies Association. – 1999. – №7. – С. 593–605.

Вікторія Фізер,

студентка II курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: асист. Бенчак О.

МІЖНАРОДНЕ ВИЗНАННЯ УКРАЇНИ

Після розпаду Радянського Союзу Україна змогла розпочати формування власної зовнішньої політики і відповідних зовнішньополітичних структур. Повноправною учасницею міжнародного життя молода держава стала лише із набуттям суверенності. 17 вересня 1992 р. Україна приєдналася до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів (1978), тобто взяла на себе відповідальність за виконання міжнародних домовленостей, закладених Українською РСР ще в межах Радянського Союзу.

У перші роки незалежності уряд України уклав із зарубіжними країнами низку угод про співробітництво, котрі підтверджували визнання Української держави. На початок 90-х років незалежність нашої держави визнали понад 130 країн світу, а 106 країн налагодили з нею дипломатичні відносини. Нині Україну як незалежну суверенну державу визнали 174 країни світу і 171 встановили дипломатичні відносини. Першою офіційно визнала Україну Республіка Польща: Президент незалежної Польщі 2 грудня 1991 р. надіслав Президенту України вітання зі здобуттям незалежності. На це негайно зреагувала і Канада, оскільки однією з перших визнала Україну.

Восени 1991 р. відбулися перші офіційні візити Голови Верховної Ради України Л. Кравчука до Франції і Канади. В їхніх межах політичні діячі та громадськість цих країн були ознайомлені з політичною й економічною ситуацією в Україні, її перспективами як незалежної держави, вихідними принципами української зовнішньої політики.

Не можна, однак, не зауважити, що, прагнучи розширення контактів з новою Українською державою, західний світ не поспішав з офіційним визнанням її незалежності та встановленням з нею нормальних дипломатичних відносин, як це трапилося стосовно колишніх прибалтійських радянських республік. Це можна пояснити і небажанням псувати відносини з керівництвом ще існуючого на той час СРСР, і тим, що, на відміну від України, законність входження держав Балтії до Союзу Захід ніколи не визнавав. Тому питання про незалежність України винесли на перший в українській історії всенародний референдум. Саме народне волевиявлення повинно було поставити останню крапку в тривалому процесі становлення незалежної Української держави і продемонструвати всьому світові прагнення українців до самостійного економічного, політичного та духовного розвитку.

Найвизначальнішими стали останні дні 1991 р.: Україну визнали всі держави "великої сімки". Це підтвердило остаточний перелом у позиції світової громадськості стосовно незалежності нашої держави.

Після 1 грудня 1991 р. визнання відбувалося й на рівні міжнародних організацій:

- 30 січня 1992 р. Україна стала членом Ради з питань безпеки та співробітництва в Європі (тепер - Організація з безпеки та співробітництва в Європі);

- 10 березня 1992 р., приєдналася до Північноатлантичної ради зі співробітництва (з 1998 р. - Рада євроатлантичного партнерства). За цей період укладено 35 двосторонніх міждержавних договорів і 88 міжурядових угод.

Широкому визнанню самостійної Української держави сприяли її виважена внутрішня політика, що ґрунтувалася на принципах демократії,

гуманізму і забезпеченості прав людини, а також її миролюбні зовнішньополітичні кроки, спрямовані на зміцнення безпеки у світі й розвиток міжнародної співпраці у всіх сферах.

Отже, стрімке визнання України на міжнародному рівні дало поштовх до ґрунтовного розроблення її зовнішньополітичної концепції. Визначені ще Декларацією про суверенітет принципові засади української зовнішньої політики необхідно було конкретизувати з урахуванням реальних проблем, котрі постали після проголошення незалежності України. Активна, цілеспрямована, чітко окреслена і виважена зовнішня політика повинна була забезпечити сприятливі умови для економічного та культурного піднесення держави й одночасно забезпечити її участь у розв'язанні низки глобальних і регіональних проблем, які потребували об'єднаних дій міжнародного співтовариства.

Від того, яке уявлення складається про країну та її лідерів за кордоном, залежить багато що в найширшому спектрі економічних, політичних, інформаційно-культурних і інших аспектів її зв'язків. Тому питання про поліпшення іміджу нашої держави – один з найважливіших напрямів зовнішньополітичної стратегії нашої держави для її успішного визнання за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоцерківський В. Історія України: Навчальний посібник / Василь Білоцерківський. - 3-е вид., виправлене і доп.. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 535 с.
2. Бойко О. Історія України: Навчальний посібник/ Олександр Бойко. – 3-тє вид., випр., доп.. - К.: Академвидав, 2004. - 687 с.
3. Вылежанин Д.А. Введение в политическую имиджеологию : учеб. Пособие / Д.А. Вылежанин. - 2-е изд. - М. : Флинта ; МПСИ, 2008. - 136 с.
4. Захарченко П.П.Кузьминець О.В.Історія держави та права України: Навч. посіб. для дистанц. навчання / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". — К. : Ун-т "Україна", 2004. — 206с.
5. Історія України та її державності: Навч. посіб. / Л.Є. Дещинський,

І.О. Гаврилів, Я.Я. Денісов, С.О. Іващук, С.В. Терський; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Ін-т дистанц. навчання. — Л., 2005. — 383 с.

6. Історія України та її державності: Навч. посіб. / Л.Є. Дещинський, І.О. Гаврилів, Я.Я. Денісов, С.О. Іващук, С.В. Терський; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Ін-т дистанц. навчання. — Л., 2005. — 383 с.

7. Кульчицький С. В., Верстюк В. Ф., Даниленко В. М., Литвин В.М., Майборода О. М. Актуальні проблеми вітчизняної історії ХХ століття: Зб. наук. Праць / НАН України; Інститут історії України / В.А. Смолій (відп.ред.) — К., 2004. — 422с.

8. Палеха Ю.І. Іміджеологія : навч. посіб. / Ю.І. Палеха ; за заг. ред. З.І. Тимошенко. - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. - 324 с.

Олена Чуп,

студентка II курсу, спеціальності «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: доц. Мателешко Ю.П.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ЦЕНТРАЛЬНО-ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІНІЦІАТИВІ

На сучасному етапі розвиток міжнародних відносин відіграє важливу роль для кожної країни. Україна не стоїть осторонь інтеграційних процесів, та різних форм міждержавної взаємодії, намагаючись досягти політичної та економічної стабільності і розвитку, підтримки міжнародних організацій та їхніх країн-членів, розробки проектів та заходів на міжнародному рівні.

Центрально-Європейська Ініціатива є регіональним угрупованням країн Центральної та Східної Європи. Центрально-Європейська Ініціатива була створена у листопаді 1989 року в Будапешті. Основна мета - зміцнення стабільності й безпеки у центрі континенту, сприяння інтеграційним процесам у Європі, налагодження багатостороннього співробітництва у політичній, соціально-економічній, науковій та культурній сферах.

Україна започаткувала контакти з ЦЄІ у 1992 році шляхом участі в діяльності кількох робочих груп Ініціативи. Лише через 4 роки Україна стала

повноправним членом Центрально-Європейської Ініціативи. Причин такого довгого зволікання було кілька:

- спочатку Ініціативу турбувала невизначеність статусу України в цій організації;

- ще однією проблемою участі України в ЦЄІ була економічна криза;

- членство України в ЦЄІ суперечило зовнішньополітичним інтересам ряду країн: членів Ініціативи та сусідів. Словенія та Хорватія, наприклад, акцентували увагу на економічній відсталості України та її неготовності брати участь у європейських регіональних об'єднаннях.

У 1994 році з ініціативи Австрії та Італії було створено Асоційовану Раду ЦЄІ , членом якої тоді ж стала Україна. А вже у Відні 31 травня 1996 року на черговому засіданні міністрів закордонних справ держав-членів ЦЄІ відбувся урочистий вступ України до об'єднання зі статусом повноправного члена.

Важливим для України елементом стала фіксація у Заключному документі необхідності активізації зусиль Центрально-Європейської Ініціативи по допомозі Україні та Білорусі у реабілітації їх регіонів, що постраждали від Чорнобильської катастрофи. А вже січні 1999 року Україна перебрала головування в Робочій групі з питань енергетики.

Візит в Україну Генерального директора Центрально-Європейської Ініціативи Г. Крайда відбувся 21-24 квітня 2003 року. Г. Крайд мав зустріч із Прем'єр-міністром України В. Ф. Януковичем та Міністром закордонних справ України А.М. Зленком, у ході яких були обговорені питання активізації співробітництва України з ЦЄІ.

Провідним етапом розвитку відносин стало головування України в Центрально-Європейській Ініціативі у 2012 році. Вона представила попередній план головування. Було створено оргкомітет з підготовки до головування, який очолив Міністр закордонних справ України - Костянтин Грищенко. Україна забезпечувала проведення зустрічі міністрів фінансів країн-членів ЦЄІ для обговорення можливості стабілізації фінансової ситуації в регіоні та світі.

Протягом 2013 року співробітництво України з ЦЄІ здійснювалося у форматі «Трійки», до якої входили також Угорщина та Австрія.

У 2014-2015 представники України брали участь в різних семінарах, тренінгах та конференціях, які проводилися у Вінниці, Черкасах, Києві та Празі. Українські дипломати взяли участь у Дипломатичному форумі, який проводився 14-16 травня 2015 року в Хорватії. 20 травня 2015 року в Скоп'є Україна взяла участь в засіданні Парламентського комітету.

12 грудня 2017 року у Мінську відбувся саміт глав урядів держав-членів Центрально-Європейської Ініціативи, на якому делегацію України очолив Надзвичайний і Повноважний Посол України в республіці Білорусь Ігор Кизим. Під час свого виступу посол України привернув увагу до тієї ситуації, яка склалася внаслідок російської агресії проти України. Він акцентував увагу на необхідності здійснення рішучих ефективних дій з боку світової спільноти, тиску на Росію з метою примусити її дотримуватися принципів Статуту ООН, Гельсінського заключного акту, Паризької Хартії та загальновизнаних норм міжнародного права, тих, які наголошують на суверенітет, територіальну цілісність та недоторканість кордонів. Також було підтверджено підтримку з боку України на розвиток інфраструктурних проєктів, прикордонне співробітництво, розв'язання міграційної кризи та висловлено готовність до подальшої співпраці у цих питаннях з європейськими країнами.

Отже, Україна розглядає ЦЄІ як важливий механізм міжнародної співпраці. Україна прагне підвищити ефективність використання механізмів ЦЄІ в процесі своєї інтеграції в європейський економічний та політичний простір. Також країна, підтримуючи зв'язки із Центрально-Європейською Ініціативою, прагне досягти зміцнення стабільності в регіоні та подальшого розвитку відносин між країнами-членами Ініціативи. Фахівці України беруть участь у діяльності діючих у рамках ЦЄІ експертних мереж за такими напрямками як транскордонне співробітництво, транспорт, енергетика, наука і технології. На постійній основі здійснюється робота, спрямована на активізацію участі підприємств та організацій України у реалізації проєктів співробітництва

в рамках Ініціативи. Тому слід звернути увагу на те, що наша держава продовжує активно працювати, аби досягти певної мети, та й надалі підтримувати та покращувати співробітництво з ЦЄІ та її членами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Звіт про участь у засіданні Комітету національних координаторів Центрально-Європейської Ініціативи (КНК ЦЄІ, 20-21 березня 1997р.).— Поточний архів МЗС України.— Березень 1997.
2. Центрально-Європейська Ініціатива. Зустріч Глав урядів держав-членів ЦЄІ. Грац, 9 листопада 1996 року.— Поточний архів МЗС України.— Листопад 1996р.
3. Білан В. М. Центрально-Європейська Ініціатива у зовнішній політиці України, Угорщини та інших країн регіону 1989-1999 рр. / В.М.Білан // Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія"». – 2001. – №18. – С. 129–133.
4. Голуб, Н. В. Україна та міжнародні організації : інформаційно-довідкове видання / Н. В. Голуб, П. А. Клімкін. - Київ : Кондор, 2010. - 182 с. - ISBN 966-351-000-5.
5. Гуменюк В. І., Каменецький М. С. Центральноєвропейська ініціатива // Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Л. В. Губерський (голова). — К. : Знання України, 2004. — Т. 2. М — Я. — 812 с. — ISBN 966-316-045-4.
6. Доручення Президента України «Щодо належної підготовки до головування України у Центральноєвропейській ініціативі у 2012 році» (26 серпня 2011р.) [Електронний ресурс] / Режим доступу <http://www.president.gov.ua/documents/13924.html>
7. Офіційний сайт Центрально-Європейської Ініціативи [Електронний ресурс] / Режим доступу <http://www.cei.net.org>
8. Центрально-Європейська Ініціатива (ЦЄІ) [Електронний ресурс] / Режим доступу <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2938.htm>.

9. Central European Initiative. Plan of Action 2014-2016 [Електронний ресурс] / Режим доступу http://www.cei.int/sites/default/files/attachments/publications/plan_of_action_2014-2016_final.pdf

Крістіан Штец,

студент I курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: проф. Устич С.І.

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАКАРПАТТЯ З СУСІДНІМИ РЕГІОНАМИ УГОРЩИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ

Закарпатська область є унікальним регіоном у складі незалежної України. Її своєрідність зумовлена географічною близькістю з чотирма країнами-членами Європейського Союзу — Угорщиною, Словаччиною, Польщею та Румунією. Область населяють численні національності, які мирно співіснують між собою. Цей приклад заслуговує на повагу, а також фактор співробітництва Закарпаття з прикордонними регіонами Угорщини та Словаччини. Потужний вплив та стратегічне розташування цих країн зумовило утворення Карпатського єврорегіону — першого подібного формування у Центральній Європі.

У різних площинах і сферах життя Закарпаття потребує модернізації, залучення інвестицій заради підвищення рівня життя і добробуту населення. Переймання досвіду сусідніх з нами країн вкрай важливе на сучасному етапі.

Угорщина та Словаччина є партнерами України як на міждержавному рівні, так і на регіональному. Для повноцінного і різнобічного розвитку Закарпатської області транскордонне співробітництво є важливим пріоритетом, особливо з прилеглими територіями Словацької Республіки та Угорщини (Трикордоння HU-SK-UA).

Метою публікації є дослідити специфіку транскордонного співробітництва Закарпаття із Угорщиною та Словацькою Республікою, зокрема, з прикордонними територіями обох сусідніх країн. Метою є також окреслити пріоритети регіонального розвитку Закарпаття у наш час.

У другій пол. 20 — поч. 21 ст. у Європі почала широко практикуватися співпраця регіонів на локальному рівні та на основі цього зародилася ідея створення єврорегіонів.

Відповідно до ст. 5 Закону України про Транскордонне співробітництво 2004 р., транскордонне співробітництво може здійснюватися:

1. в межах створеного єврорегіону;
2. шляхом укладення угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах;
3. шляхом встановлення та розвитку взаємовигідних контактів між суб'єктами транскордонного співробітництва.

Єврорегіон - організаційна форма співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво [1].

Закарпаття стало частиною новоутвореного єврорегіону ще при підписанні міністрами закордонних справ України, Угорщини та Польщі Меморандуму про створення Карпатського єврорегіону 14 лютого 1993 р у м. Дебрецен. Нашу область фактично можна вважати центром, адже вона межує зі всіма країнами-членами.

Крім Закарпаття, до єврорегіону також належать 18 адміністративно-територіальних одиниць. Угорщина репрезентована у складі п'яти медьє (Саболч-Сатмар-Берег, Гайду-Біхар, Боршод-Абауй-Землейн, Гевеш та Яс-Надькун-Солнок) та чотирьох міст обласного значення (Ніредьхаза, Дебрецен, Мішкольц і Егер); Словаччина у складі двох країв (Кошицький та Пряшівський) та їх обласними центрами (Кошице, Пряшів).

На початку функціонування Карпатського єврорегіону територія Східної Словаччини була надзвичайно відсталою. Ситуація у словацько-українському прикордонні, тобто у районах Требішов, Міхаловце, Собранце і Сніна в той період була критичною. Йшлося про територію з великою кількістю проблем, як на словацькому, так і на українському боці кордону. У цих краях був високий рівень безробіття, дуже низькі середні заробітні плати, відсутність інвестицій,

висока криміногенність, нелегальний перетин кордону, відсутність інвестицій, поганий стан транспортної інфраструктури та інші фактори. Велика кількість людей емігрувала з цього регіону за кордон, що заперечує вищий природний приріст населення та уповільнення старіння популяції [2, с.149].

Після багатьох років тоталітарного режиму, в нових демократичних умовах, саме Ужгород стає центром початкових зусиль відновлення національних товариств. Якраз тут починає розвиватися словацьке національне життя, і в 1992 році утворюється національне товариство «Матіца словенська» на Закарпатті. Місто стало центром закарпатських словаків, де за статистичними даними проживає половина із загальної кількості словаків в Закарпатській області України. За останнє десятиріччя в місті вдалося відновити словацьку національну освіту і культуру. Словацьку мову тепер вивчають в школі зі словацькою мовою навчання №4, на кафедрі словацької філології Ужгородського національного університету та в декількох дитсадках міста. Тут знаходяться і найбільша словацька організація «Матіца словенська» на Закарпатті, редакція словацьких радіо- і телевізійних передач, на кшталт регулярної щотижневої передачі «Словацькі погляди» та редакція газети «Підкарпатський словак». В Ужгороді проводиться більшість словацьких громадських і культурних заходів, які відвідують словаки з усіх куточків Закарпатської області, що є свідченням потужного культурного співробітництва між Закарпаттям і Східною Словаччиною [3, с. 138].

У минулі десятиріччя всередині все більш периферійної Угорщини суспільно-економічне відокремлення північно-східних територій з часом стало грати велику роль. Спираючись на наш досвід, регіональна криза Північно-східної Угорщини («периферії периферій»), поява несприятливої просторової ситуації, її причинно-наслідковий зв'язок, навіть попри зростаючу кількість публікацій залишаються не дослідженими. З цього випливає, що на цих територіях наукове підґрунтя для політики регіонального розвитку малоймовірне. Для Північно-східної Угорщини, яка поступово відокремлюється, один з найважливіших векторів розвитку – це зниження

відокремлюючої функції кордонів, активізація прикордонних зовнішніх зв'язків [4, с.1].

Базуючись на вже сформованих міжрегіональних зв'язках, формування транскордонних кластерів є одним з потужних каталізаторів врегулювання проблем прикордонних територій.

На думку доктора економічних наук Мікули Н.А., транскордонні кластери - це групи незалежних компаній та асоційованих інституцій, що географічно зосереджені у транскордонному регіоні, співпрацюють та конкурують, спеціалізуються в різних галузях, проте пов'язані спільними технологіями та навичками і взаємодоповнюють одна одну, об'єднуючись для реалізації спільних проектів чи виготовлення спільних продуктів [5, с.130-131].

Такий транскордонний кластер на українсько-словацькому прикордонні чи навіть у форматі більш широкому (українсько-словацько-угорський), є можливим, наприклад, у транспортно-логістичній сфері. Він міг би діяти на територіях трьох країн (Закарпатська область України, Саболч - Сатмар-Берег медьє Угорщини, Кошицький і Пряшівський край Словаччини). Ефективне використання лісових ресурсів Карпат, власне лісокористування та сталий розвиток Карпатського регіону створюють можливість для формування транскордонного кластеру в деревообробній сфері. Створення туристично-рекреаційного транскордонного кластеру поєднуватиме спільний природний, рекреаційний потенціал, історичну та культурну спадщину різних етносів Карпатського регіону. Інноваційний розвиток транскордонних регіонів із максимальним використанням наявних природних, трудових і виробничих ресурсів у форматі українсько-словацького транскордонного об'єднання дасть змогу не тільки задіяти іноземний досвід, але і сприятиме соціально-економічному розвитку західних прикордонних регіонів України. Таким чином, схожість природно-рекреаційного потенціалу, спільність історичного та культурного розвитку, динамічне двостороннє економічне співробітництво, міжрегіональне та транскордонне співробітництво двох сусідніх народів

загалом створюють умови для створення конкурентоспроможного українсько-словацького транскордонного кластеру.

Прикладом транскордонного кластеру за участю України може бути транскордонний кластер підрядників «Карпати», який розташований та діє з 2004 р. в Ужгородському та Берегівському районах Закарпатської області України та на сусідніх прикордонних територіях Угорщини і Словаччини. Діяльність цього транскордонного кластеру спрямована на розвиток підприємництва Трикордоння, заплановане фінансування з джерел ЄС, відповідних національних, регіональних та місцевих бюджетів. Метою кластеру підрядників «Карпати» є сприяння: появі в регіоні фірм, які вже є або можуть стати підрядниками для великих міжнародних підприємств; підключенню регіону Трикордоння та Земплінського євро регіону Словацької Республіки та Угорщини до економічного життя своїх метрополій; створенню мережі співпрацюючих підприємств та підвищенню ефективності їх співпраці; розбудові зв'язків із новими підрядниками та залученню їх до кластеру; залученню іноземних інвестицій у Земплінський євро регіон та Трикордоння. Координатором кластеру підрядників «Карпати» в Україні є Закарпатський центр розвитку підприємництва в м. Ужгород [6, с. 240-241].

У рамках діяльності Карпатського євро регіону Закарпаття залучене до різнобічних програм підтримки регіонального розвитку.

Фонд розвитку Карпатського євро регіону фінансує проекти у галузі економіки, науки і культури, охорони природнього середовища.

У рамках програм сусідства «Україна-Словаччина-Угорщина» фінансуються чотири проекти від Закарпатської області на загальну суму 2,75 млн. євро, а саме: «Розвиток Берегівської транскордонної польдерної системи в басейні річки Тиса» – 0,72 млн. євро, «Чиста вода» – 0,6 млн. євро, «Транскордонні можливості розвитку транспортної логістики» – 0,54 млн. євро, «Покращення транскордонного автомобільного руху через будівництво об'їзної дороги навколо м. Берегово» – 0,9 млн. євро. Крім того, в Закарпатті спільно з угорськими партнерами реалізовується ще декілька проектів. Серед них –

створення інформаційно-туристичних центрів у містах Берегово та Ужгород; розробка та впровадження транскордонної програми медико-соціальної реабілітації на базі обласної дитячої клінічної лікарні; розробка комплексного українсько-угорського підходу до спільних протипаводкових заходів; дослідження стану використання біомаси в прикордонному регіоні тощо [7].

Стратегічні цілі регіонального розвитку на території Карпатського макрорегіону транскордонного співробітництва (ТКС) включають у свій список:

- Створення конкурентної економічної структури в рамках євро регіону, зміцнення торговельно-економічних зв'язків у Карпатському макрорегіоні ТКС, посилення експортного потенціалу і покращення маркетингової діяльності.

- Підтримка євроатлантичного курсу України.

- Гармонійний розвиток людських ресурсів, покращення якості життя, забезпечення широкомасштабної мережі робочих місць через різноманітний розвиток економіки і сфери послуг.

- Вдосконалення інфраструктури, підвищення доступності, розвиток системи громадського транспорту, зменшення ізольованості транспортно-географічної ситуації. Модернізація відсталих другорядних дорожніх мереж по всьому макрорегіону.

- Розбудова залізничної мережі регіону, розробка нових та популярних туристичних маршрутів (запуск швидкісних потягів «Інтерсіті» у напрямку м. Будапешт, Дебрецен (Угорщина); м. Братислава, Кошице (Словаччина). Це обгрунтовано, адже ці міста відіграють важливу функцію у підтриманні міжрегіональній співпраці, студенти з нашого регіону навчаються у ВНЗ вищезгаданих містах. Реалізація проекту також створила б комфортні умови для всіх закарпатців та туристів із сусідніх країн.

- Покращення в галузі охорони навколишнього середовища та природи. Співробітництво щодо вирішення проблем захисту Закарпаття від паводкових вод та контроль за якістю прикордонних вод, в особливій мірі басейну р. Тиса.

Для Українських Карпат великою проблемою наразі залишається засмічення лісових масивів, водойм та земельних ресурсів, що неприпустимо

для збереження екосистеми регіону. На мою думку, Закарпатська область повинна перейняти досвід гірських регіонів Словаччини та збільшувати кількість, а також площу природоохоронних територій та об'єктів, як-от Національних парків, природних заповідників, національних пам'яток природи та ін.

- Комплексний розвиток туризму, розвиток рекреаційних центрів відпочинку, гарантія високої якості послуг у галузі сільського туризму, розвиток оздоровчого туризму, що базується на використанні термальних вод, адже Закарпаття багате на термальні джерела. Доцільне переймання досвіду від угорських колег, де оздоровчий туризм знаходиться на високому рівні. Загалом 19 таких рекреаційних комплексів, популярних серед місцевого населення та туристів, функціонує на угорських територіях, що включені до КЄ.

- Розвиток охорони здоров'я, соціального та культурного середовища. Поліпшення стану здоров'я жителів, модернізація системи охорони здоров'я. Сприяння розвитку культурного життя, перебудова мережі закладів загальної освіти.

- Подальше зміцнення зовнішніх зв'язків у регіоні, підготовка до прийняття підтримки Європейського Союзу. Заснування Центрів ЄС у великих містах. Введення предмета під назвою «Вивчення Європейського Союзу» в середніх школах, організація Центрів Європейських досліджень в університетах та училищах (за підтримки ЄС). Пошук і використання лобі-активістів, що просуватимуть інтереси Карпатського євро регіону в центрах ЄС (Брюссель, Страсбург, Відень та ін.).

Ці принципіальні цілі розвитку визначають основні завдання Карпатського макрорегіону транскордонного співробітництва, повністю відповідають завданням політики регіонального розвитку ЄС [8, с.189-190].

Таким чином, необхідною є розробка спільних концепцій розвитку прикордонних регіонів України з межуючими прикордонними територіями центральноевропейських країн. Саме прикордонні регіони України та Угорщини демонструють приклад погодження та координації концепцій соціально-

економічного розвитку прикордонних регіонів, що, врешті-решт, мало наслідком формування цілісного, науково обґрунтованого документа, а саме Концепції спільного розвитку прикордонних територій України та Угорщини, який був схвалений у 2003 році регіональними органами влади Закарпаття та Саболч-Сатмар-Берег.

Нагальною є активізація участі прикордонних областей України у створенні більш прагматичних двох чи трьохсторонніх єврорегіонів з прикордонними регіонами сусідніх держав, що також створює можливість використовувати вже у наступні роки міжнародну фінансову допомогу в реалізації проектів територіального соціально-економічного розвитку [9, с.190].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про транскордонне співробітництво : Закон України № 1861-IV від 24.06.2004 р. [чинний] / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 2004. — № 45. — Ст. 499
2. Falt'an Ľubomír. Euroregióny a regionálny rozvoj na Slovensku. In FALT'AN, Ľ. (ed.). Regionálny rozvoj Slovenska v európskych integračných kontextoch : Regióny, prihranične regióny, euroregióny. Bratislava : Interlingua, 2004, s.66-90. ISBN80-85544-37-7 // Історія, що об'єднує. Нариси новітнього транскордонного співробітництва у Карпатському регіоні: монографія / за заг.ред. С. Устича. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. – 456 с.
3. Болерацова Зденка Історія. Характеристики поселень зі словацьким населенням // Народна культура словаків в Україні: монографія (словацькою та українською мовами). – Ужгород: Мистецька Лінія, 2005 р. – 220 с. ISBN 966-8764-12-9
4. Prof. dr. Süli-Zakar István A Kárpátok Eurórégió a Kárpátok Eurórájában // Educatio. – 1997/03 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edu-online.eu/hu/letoltes.php?fid=tartalomsor/447>

5. Мікула Н.А. Стратегія формування та підтримки розвитку транскордонних кластерів // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: збірник наукових праць. Вип. 3 (71). – Львів, 2008. – с.129-141.
6. Ковач В.І. Теоретичні основи єврорегіонального транскордонного співробітництва України та Словаччини // Науковий вісник Ужгородського університету 2014, серія «Економіка», випуск 2 (43).
7. Скиба І.І. Карпатський єврорегіон (1993 – 2013 рр.) // Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип., 1 (30), 2013.
8. Шулі-Закар І. Стратегічна програма регіонального розвитку Карпатського макрорегіону ТКС: погляд із Угорщини // Історія, що об'єднує. Нариси новітнього транскордонного співробітництва у Карпатському регіоні: монографія / за заг.ред. С. Устича. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. – 456 с.
9. Продан Л.І. Транскордонне співробітництво Карпатського єврорегіону за умов східного розширення Європейського Союзу / Карпатський інститут підприємництва, м. Хуст, Україна. // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, том 16 № 3 (60), частина 5, 2014.

СЕКЦІЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Елеонора Баран,

студентка III курсу спеціальності «Країнознавство»

Науковий керівник: доц. Попович Н.М.

ЦЕРКОВНА ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА:

ЗВ'ЯЗОК ТА ВЗАЄМОВПЛИВИ

Дослідження присвячено аналізу впливів релігійної політики, а зокрема – церковної політики, на політику держави на прикладі аналізу передумов, причин та наслідків утвердження єдиної Помісної Православної Церкви в Україні. Дискусії, аналізи політологів та експертів з церковної політики з приводу Томоса на автокефалію Української православної церкви та об'єднання українського православ'я в єдиній Помісній Церкві в Україні лежать в основі цієї публікації.

Надання Томоса на автокефалію Української православної церкви не порушить конституційного принципу свободи совісті – свободи релігії, вільного самовизначення й самореалізації особистості в духовній сфері в Україні.

Президент України у виступі у Верховній Раді щодо звернення до Вселенського Патріарха наголосив, що «усі помісні церкви нового та новітнього часу були визнані лише шляхом активного залучення держави до цього процесу. Такими є традиція і вимога Вселенського Патріаршого Престолу. По суті, автокефалію надають не стільки конкретній Церкві, скільки країні» [2]. Президент також підкреслив, що статусу державної церкви єдина Помісна Православна Церква в Україні таким чином не набуває [4].

Відомо, що Президент України офіційно звернувся до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання автокефалії Українській православної церкві.

Ростислав Павленко виокремив ключові тези автокефалії і як вплине новий статус об'єднаної православної церкви в Україні на політику церкви та безпосередньо держави.

Статус автокефалії гарантує Єдиній помісній Церкві:

- незалежність від інших центрів у своєму управлінні;
- самостійність у обранні Предстоятеля.
- перебування у духовній єдності і спілкуванні з іншими Церквами.

У Православному світі надання Церкві автокефалії можливе рішенням Вселенського Патріарха і Святого та Священного Синоду Константинопольського Вселенського Патріархату. Саме так надавалися автокефалії більшості інших автокефальних Православних Церков [4].

Для такого рішення потрібне звернення як світської державної влади, так і архієреїв країни, де створюється і визнається така Церква. Це - канонічний шлях; саме його пройшли інші країни. Саме цим шляхом іде Україна [4].

Представники українських церков також підтримали Томос відповідними листами. Всі архієреї УПЦ КП, всі архієреї УАПЦ, і деякі архієреї (і їхнє коло розширюється) УПЦ (МП) підтримали Єдину Помісну Церкву в Україні [2; 4].

Причин для звернення до Вселенського Патріарха для надання Українській православної церкві статусу Автокефалії є декілька. Перша причина цієї ініціативи Президента України лежить на поверхні і має виключно політичний характер. Україна, яка вже незалежна понад 25 років, не має своєї Помісної Церкви на зразок інших суверенних держав, як, наприклад, Грузинська, Сербська, Польська тощо [1; 2; 4]. Другою причиною є відверта військова агресія, яку веде Росія проти України і яку відкрито підтримує РПЦ МП. Третьою причиною є повернення історичної справедливості відповідно до якої Київську митрополію було позбавлено прямого підпорядкування Константинопольському патріархату та віддано під московську юрисдикцію у неканонічний спосіб у травні 1686 року [7].

Висновки. Результат проаналізованих праць та самостійне дослідження взаємовпливів церковної та державної політик на прикладі надання автокефалії

Єдиній Помісній Православній Церкві в Україні дозволяє зробити такі висновки:

- Надання Томоса на автокефалію Української православної церкви і надалі гарантує конституційний принцип свободи совісті-свободи релігії українських громадян;
- Єдина Православна Церква в Україні зміцнить не тільки православних України, але і буде виступати сильним об'єднуючим чинником всередині держави;
- Спільне звернення світської влади та православних архієреїв України є єдиним канонічним шляхом для отримання статусу автокефалії церкви;
- Надання Томоса на автокефалію Українській православної церкві гарантуватиме їй незалежність від РПЦ МП, самостійність у обранні предстоятеля та збереже її перебування у духовній єдності і спілкуванні з іншими Церквами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. "Буду. Я повинен залишитися", - Патріарх Філарет претендуватиме на місце предстоятеля Помісної Церкви / Релігійно-інформаційна служба України . – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/all_news/confessional/orthodox_relations/71043/. – 5.05.2018 року. – 9.05.2018 року.
2. Виступ Президента України у Верховній Раді щодо звернення до Вселенського Патріарха / П.Порошенко // Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-u-verhovnij-radi-shodo-zvernennya-47030>. – 19.04.2018 року. – 5.05.2018 року.
3. В УПЦ (МП) стверджують, що помісні православні церкви світу негативно ставляться до ідеї автокефалії для церкви в Україні / Релігійно-інформаційна служба України // – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/all_news/orthodox/orthodox_world/71058/. – 7.05.2018 року. – 9.05.2018 року.

4. Единая поместная. Зачем Порошенко занялся церковью /Корреспондент.net // ЖУРНАЛ КОРРЕСПОНДЕНТ. – Режим доступу: <https://korrespondent.net/ukraine/3962443-edynaia-pomestnaia-zachem-poroshenko-zaniatsia-tserkovui>. – 17.04.2018 року. – 5.05.2018 року.

5. Жолобович І. Єдина помісна церква: про переваги і проблеми української автокефалії / Телеканал 24 // Інна Жолобович. – Режим доступу: https://24tv.ua/yedina_pomisna_tserkva_pro_perevagi_i_problemi_ukrayinskoyi_avt_okefaliyi_n957493. 24.04.2018 року. – 6.05.2018 року.

6. Помісні православні церкви/ Релігійно-інформаційна служба України Бібліотека // Людина і світ. — 1996. — №5. — С. 11-15. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/library/periodicals/lis/lis_1996/lis_96_05/37551/. – 26.08.2010 року. – 9.05.2018 року.

7. Шурхало Д. 1686 рік: як Київська митрополія опинилася в Московському патріархаті? / Дмитро Шурхало //Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29183028.html>. – 22.04.2018 року. – 9.05.2018 року.

Віктор Макушин,

студент I курсу спеціальності «Країнознавство»,

Науковий керівник: доц. Мишко С.А.

ГОЛОД В УГОРЩИНІ

Бідність — це неможливість підтримувати мінімальний рівень споживання, що визначається на основі фізіологічних, соціальних і культурно зумовлених нормативів. Безпосередньо бідність є результатом відмінностей щодо матеріального становища індивідів і сімей, а тому завжди існувала й існує в усіх суспільствах, навіть у найрозвиненіших.

Проте, в сучасних умовах бідність часто стає на перешкоді стабільності суспільства і його подальшого розвитку. Навіть в економічно розвинених країнах бідність стає загрозою, коли вона перетворюється на застійну, тобто

спостерігається довготривалий стан бідності індивідів, сімей, де бідним є не одне покоління. Люди, які тривалий час перебувають у стані бідності, соціально деградуєть, перетворюються на люмпенів, злочинців, які становлять загрозу для добропорядних громадян. Тому боротьба з бідністю нині є складовою соціальної політики в усіх цивілізованих суспільствах. Нам дуже дивно чути про голод в країнах Центральної Європи, але це прикре явище і там присутнє.

Незалежний дослідницький центр Policy Agenda опублікував дані щодо прожиткового мінімуму за 2016 рік. За їхніми розрахунками, в зазначеному році менше людей жили за межею бідності, ніж за попередній рік, але це все ще гірший показник, ніж до економічної кризи. Найбільші проблеми, як і раніше, постають перед сім'ями з дітьми. Серед них у два рази більшою є кількість сімей, що живуть за межею бідності, ніж серед бездітних. Це ставить під сумнів ефективність заходів державної підтримки інституту сім'ї.

Рівень прожиткового мінімуму в Угорщині на 2015 рік складав 88 016 HUF на душу населення. За розрахунками Policy Agenda з 1,8 мільйонів угорських дітей кожен третій живе в бідності. Народження дитини й досі вважається найбільшим ризиком бідності, тому що угорським сім'ям до сих пір потрібно робити фінансові розрахунки.

«Статистика Угорщини щодо дитячої бідності за останні роки була значно покращена, і країна є третьою у Європейському Союзі за темпами подолання цього ганебного явища. Це результат роботи уряду», - заявив Кароль Цібере, державний секретар з соціальних питань та соціальної інтеграції попереднього уряду[3].

До зміни уряду соціалістів у 2010 році частка молоді віком 18 років, яким загрожувала бідність та соціальне відторгнення в Угорщині, становила 38,7 відсотка. За дві попередні каденції уряду FIDESZ-KDNP цей коефіцієнт скоротився до 33,6 відсотка за даними Євростату. Середньоєвропейський показник становить 26,4%. Євростат (анг. European Statistical Office, Eurostat) — статистична організація Європейської Комісії з офісом у Люксембурзі.

Євростат утворено в 1972 році, головним завданням якого є надання статистичної інформації про держави-члени та країни-кандидати.

Згідно зі статистикою дитячої бідності, скорочення більш ніж на п'ять відсотків в Угорщині між державами-членами ЄС, третій кращий результат, в Латвії, 17,5 відсотка, Польща 6,6 відсотка.

Уряд Угорщини прагне постійно покращувати якість життя дітей. Серед урядових заходів варто відзначити створення дитячих будинків «Надійний початок» (Sure Start), що компенсують недоліки в окремих навчальних закладах; надання безкоштовних підручників та безкоштовно дитячого харчування протягом перших дев'яти класів. Введення обов'язкової дошкільної освіти, підвищення рівня зайнятості серед дорослого населення а також зниження тарифів комунальних послуг послужили основою скорочення дитячої бідності.

Як відомо, в Угорщині 8 квітня цього року пройшли парламентські вибори, на яких здобула переконливу перемогу коаліція Фідес-Християнсько-демократична народна партія. Правлячі партії продовжуватимуть цю соціальну політику, тому, ймовірно, в найближчі роки рівень дитячої бідності та вразливих верств населення і надалі падатиме. Уряд фінансує програми, спрямовані на підтримку дітей у 31 найбільш неблагополучних районах країни, на що витрачається 24 мільярдів форинтів. Програма сприяє пом'якшенню злиднів, подальшому вдосконаленню показників освіти та формуванню здорового способу життя населення. Ці округи знаходяться в найбільш бідніших регіонах країни, у Боршодському, Сабольч-Сатмар-Берегському, Шомодьському областях.

У першій половині 2017 р. найвищий середньомісячний валовий дохід, 370 тис. форинтів, був зафіксований у Будапешті. Найменший дохід був в Сабольч-Сатмар-Берегській області, 202 000 форинтів, але в Бекешській було всього на десять тисяч більше. Темпи зростання середньомісячного валового заробітку в першій половині 2017 р. були в районі 10-15% [2].

Географічні райони	Ріст роздрібної торгівлі, %	Дохід (тис. форинтів)
Центральна Угорщина (Будапешт, Пештська область)	4,8	347
З цього: Будапешт	3,2	370
Середнє Задунав'я (Фейер, Комаром, Веспрем)	4,2	274
Західне Задунав'я (Дьор-Мошон Шопрон, Ваш, Зала)	4	275
Південне Задунав'я (Бараня, Шомодь, Толна)	3,8	244
Північна Угорщина (Боршод- Абауй, Гевеш, Нонград)	2,7	236
Північний Великий Альфельд (Гайду, Йаз-Надькун, Сабольч)	3,8	224
Південний Великий Альфельд (Бач-Кішкун, Бекеш, Чонград)	1,7	237
Середній в країні	3,9	290

(blokk.com, 23.08.2017)

Мода та одяг є унікальним сегментом витрат, оскільки опитування показують, що як тільки люди стають трохи краще заробляти, одразу витрачаються на модний одяг, але якщо дещо бідніють, то перш за все відмовляються від покупки нового одягу.

	2013 (мл. форинтів)	2014	2015	2016	2017	2017/2013
Телефон	51	54	61	70	83	+ 63%
Меблі, побутові прилади	98	111	125	142	159	+ 62%
Спорт товари, іграшки	97	116	128	139	155	+ 60%

Одяг	488	579	341	669	736	+ 51%
Косметичні вироби	272	316	341	383	404	+ 49%
Вживанні речі	25	30	33	35	35	+ 40%
Роздріб	8.514	8.949	9.278	9.668	10.426	+ 22%

Економічна ситуація в країні має серйозний вплив на сьогоднішнє та майбутнє дітей. Задоволення фінансових потреб дітей більше залежить від того, чи має сім'я трудовий дохід, ніж від того, чи повна родина. Такі економічні мінуси в дорослому віці можуть впливати на життя наступного покоління, та призводити до економічних та соціальних труднощів у житті. Отже, сьогоднішня робота уряду країни значно впливає на майбутнє нинішнього підростаючого покоління і подолання такого явища, як голод.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bokor Ágnes: Szegénység a mai Magyarországon[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tiszataj.bibl.u-szeged.hu>
2. Gyermekszegénység és társadalmi kirekesztődés Darvas Ágnes - Tausz Katalin[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://magyaridok.hu/belfold/merseklodott-a-gyermekszegenyseg-2-2481202/>
3. Pálos Károly: Szegénység, szegénygondozás[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://mtdportal.extra.hu/books/palos_karoly_szegenygondozas.pdf

Анатолій Мишко,

студент 5 курсу спеціальності «Політологія»

Науковий керівник: доц. Вегеш І.

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ФІНЛЯНДІЇ ТА РОСІЇ

Фіно-російські відносини формувались протягом століть, починаючи від війни між Швецією та Росією у 1700-х роках. Фінляндія знову стала ареною активної боротьби між росіянами і шведами в XVIII столітті, коли Росія кинула виклик регіональній монополії Швеції і в підсумку змінила її в якості гегемона

на Балтиці. Більшість фінських земель перейшло у володіння Російської імперії в результаті російсько-шведської війни 1808-1809 років.

Слід зауважити, що не зважаючи на «мовні війни», напротязі майже всього XIX століття Фінляндія залишалася регіоном, відносно спокійним з точки зору стабільності і лояльності до центральної влади. Разом з тим, в кінці XIX століття Фінляндія, як і інші національні окраїни імперії, стала об'єктом політики русифікації.

Територія Великого князівства стала притулком для супротивників існуючого режиму і одним з великих вогнищ революції 1905-1907 років. 6 грудня 1917 року Фінляндія проголосила себе незалежною державою. Звільнення від більшовицької Росії і перемога білих в громадянській війні дозволили Фінляндії повірити в те, що вона може бути незалежною державою.

Однак, в період загострення політичної обстановки в світі в кінці 1930-х років Фінляндія виявилася недостатньо підготовленою до нової ситуації як в політичному, так і у військовому відношенні. Зростання напруженості у відносинах з Радянським Союзом визначалось декількома факторами. Формально СРСР виступив з пропозицією про зміну кордонів, що стало предметом переговорів сторін, які проводилися з весни 1938 року. Радянське керівництво побоювалося зростання впливу іноземних держав в Фінляндії і використання її території для агресії проти СРСР. Для політичної еліти Фінляндії протистояння з СРСР перетворювалося на питання виживання.

Криза у відносинах між країнами настала восени 1939 року, і 30 листопада 1939 року розпочалась радянсько-фінська війна, яка закінчилась поразкою фінів. 13 березня 1940 року в Москві було підписано договір, за яким Фінляндія визнавала умови СРСР і поступалася частиною своєї території (близько 10%), але вже 26 червня 1941 року Фінляндія вступила у війну проти СРСР. Крім окупації територій, які відійшли до СРСР за підсумками договору 1940 року, Фінляндія зайняла Східну Карелію. Німеччина намагалася утримати Фінляндію від укладення миру з СРСР, проте у вересні 1944 року перемир'я було підписано.

Відносно Фінляндії Москва вдавалася до м'якої політики. Під час Зимової війни і «Війни-продовження» Фінляндія оборонялася краще, ніж будь-яка з маленьких держав, які були залучені до Другої світової війни.

Підтримуючи комуністів та інші ліві сили, Радянський Союз заманив фінів у ряди своїх прихильників, і в Фінляндії утворилася значна група угодівців, які прислуговували Москві і протягом десятиліть виконували побажання Радянського Союзу у внутрішній та зовнішній політиці.

Слід підкреслити, що у переговорах з питань оборони прибережних територій позиції Андрія Жданова і Маннергейма були схожими. Послабити обороноздатність хотіли британці, які побоювалися, що Радянському Союзу буде вигідно озброєння Фінляндії. Деякі дослідники називають період після укладення Договору про дружбу, співпрацю і взаємну допомогу періодом «другої автономії». Це твердження має підстави, адже геополітичні ситуації 1809 і 1945 років схожі.

Дві жорстокі війни, що закінчилися поразкою та втратою приблизно однієї десятої території Фінляндії, переконали деяких провідних фінських політиків в тому, що міжвоєнна нейтральної політика щодо Радянського Союзу була помилковою і для того, щоб вижити як незалежна держава, слід від неї відмовитись. Юхо Паасікві, відомий консервативний політик Фінляндії та його президент з 1946 по 1956 рік, припустив, що зовнішня політика Фінляндії повинна зосереджуватися на переконанні радянських лідерів, що його країна визнала, як законні, радянські бажання щодо безпеки північно-західну кордону, і що немає причини боятися нападу з боку Фінляндії [1]. Паризький мирний договір між СРСР і Фінляндією 1947 містив умови обмеження збройних сил Фінляндії, а також вимогу неучасті країни в союзах і коаліціях, спрямованих проти інших держав. Однак, вже у лютому 1948 року радянські чиновники повідомили, що Фінляндія повинна підписати договір про взаємну допомогу з Радянським Союзом.

Слід підкреслити, що в умовах холодної війни сформувалася зовнішньополітична лінія Фінляндії на наступні десятиліття – політика балансу

і нейтралітету в питаннях, які зачіпають інтереси і протиріччя провідних світових держав. Цей курс отримав назву «лінія Паасіківі» і пізніше трансформувалася в «лінію Паасіківі – Кекконена». В рамках цієї політики Фінляндія відмовилася від участі в «плані Маршалла» і не вступила в РЕВ. Вважається, що основним принципом «Лінії Паасіківі - Кекконена» була підтримка, зміцнення і розвиток дружби і співпраці між Фінляндією та Радянським Союзом. Дотримуючись цього принципу, Фінляндія в 1948 уклала з Радянським Союзом Договір про дружбу, співпрацю і взаємну допомогу, котрий знаменував собою корінний поворот в радянсько-фінських відносинах.

Ми вважаємо, що Договір, який був підписаний між Радянським Союзом та Фінляндією у квітні 1948 року, відрізнявся від радянських угод з Угорщиною та Румунією. На відміну від цих країн, Фінляндія не була частиною Радянського військового альянсу, але була зобов'язана захищати свою власну територію тільки в разі атаки Німеччини та її союзників або в разі нападу цих країн на Радянський Союз через територію Фінляндії. Крім того, була обумовлена необхідність консультацій між Фінляндією та Радянським Союзом, якщо загроза такого нападу була встановлена. Відповідно до Договору ФКММ (FCMA treaty), Фінляндія не була зобов'язана допомогати Радянському Союзу, якщо на цю країну нападуть інші країни. З моменту підписання цей договір продовжував залишатись наріжним каменем фінських відносин з Радянським Союзом. На нашу думку, про те, що обидві країни вважали його задовільним, свідчать його відновлення та продовження в 1955, 1970 та 1983 роках. Упродовж наступних років, одразу ж після підписання договору ФКМВ, фіни виконували своє зобов'язання виплачувати репарації Радянському Союзу, останній платіж був зроблений в 1952 році. У 1954 р. Фінляндія стала першою капіталістичною країною, яка підписала договір про науково-технічне співробітництво з Радянським Союзом.

Слід підкреслити, що зі смертю Й.Сталіна та появою пасивних відносин із західними державами в середині 1950-х років радянське ставлення до Фінляндії пом'якшилося; отже, не було висунуто жодних заперечень проти рішень 1955

року щодо приєднання Фінляндії до Північної Ради та до ООН. Пізніше того ж року Радянський Союз відмовився від своєї бази в Порккалі в обмін на продовження договору ФКМВ, який закінчився через кілька років після запланованого виходу на пенсію Паасікві в 1956 році. Радянська невпевненість у поведінці його наступника викликала занепокоєння Москви щодо поновлення договору.

Відхід радянських військ з фінської території зняв перешкоду для повного суверенітету Фінляндії та досягнення нейтралітету. У 1956 році перший секретар КПРС Микита Хрущов у промові вперше торкнувся питання фінського нейтралітету, а у 1957 році СРСР вперше визнав Фінляндію нейтральною країною. Політику нейтралітету Фінляндії визнали в цей же час і США.

На основі п'ятирічних торгових угод зміцнилася радянсько-фінська торгівля. Однак, фінсько-радянські відносини були підірвані двома кризами - кризою Нічного Морозу (Night Frost Crisis) у 1958-59 роках і більш серйозною кризою (Note Crisis) 1961 року, яка стала переломним моментом у фінсько-радянських відносинах, коли Кекконен, якого вважали майстром розв'язання криз зовнішньої політики Фінляндії та інші зрозуміли, що в майбутньому зовнішня політика Фінляндії повинна бути сформульована лише після того, як її наслідки для радянських інтересів будуть ретельно зважені. Інший ефект криз полягав у тому, що це призвело до інаугурації політики активного та мирного нейтралітету.

Слід підкреслити, що тиск СРСР не дозволив Фінляндії вступити в ЄЕС і ЄАВТ, але в 1961 році їй вдалося укласти з останньою окрему угоду і стати асоційованим членом (постійним членом ЄАВТ Фінляндія стала тільки в 1986 році). Разом з тим, політика поступок СРСР не дозволяла Фінляндії в роки холодної війни брати участь в інтеграції Європи і розширенні співробітництва з північними країнами Європи. У зв'язку з цим в 1962 році в ЗМІ з'явився термін «фінляндізація», створений західнонімецькими вченими, які пояснили, як

північноєвропейська країна адаптувала свою політику до СРСР, залишаючись офіційно нейтральною та підтримуючи хороші зв'язки з Заходом.

У 1967 році Фінляндія стала першою західною країною, яка створила постійну міждержавну комісію з Радянським Союзом для економічного співробітництва. У 1973 році Фінляндія була першою країною капіталістичної країни, яка тісно співпрацювала з Радою з взаємної економічної допомоги.

Однак, ми можемо навести два приклади, які свідчать про певну напругу у відносинах між СРСР та Фінляндією. Так, у 1971 році радянський посол був відкликаний з Гельсінкі після того, як він був втягнутим у внутрішні ворожнечі Комуністичної партії Фінляндії (Suomen Kommunistinen Puolue - SKP). Пропозиція фінської комуністичної газети в 1978 році, яка була повторена радянським начальником штабу генералом Д.Устиновим, що фінські збройні сили повинні проводити спільні маневри з радянськими військами, була швидко відхилена звільненими фінськими чиновниками як несумісна з політикою нейтралітету.

На нашу думку, за останнє десятиліття між Фінляндією та Росією склалися стійкі традиції активного політичного діалогу на вищому рівні. В 2000 роках з офіційним візитом в Росії перебував президент Фінляндії Т. Галонен. У 2001 і 2005 роках відбулися візити президента Росії В. В. Путіна. У травні 2003 року в рамках саміту Росія – ЄС та відзначення 300-річчя Санкт-Петербурга відбулася зустріч президента Росії В. В. Путіна з президентом Фінляндії Т. Галоненом. У квітні 2009 року відбувся візит до Фінляндії президента Росії Д. А. Медведева, в ході якого відбулися переговори з президентом Фінляндії. Однією з головних тем переговорів стало питання розвитку паливно-енергетичного співробітництва, зокрема будівництво газопроводу «Північний потік».

У вересні 2007 року міністр оборони Фінляндії Юрі Хякяміес у промові в Центрі стратегічних і міжнародних досліджень США заявив, що на сьогоднішній день існує три головні виклики для оборони Фінляндії – це Росія, Росія і ще раз Росія [2].

Редакція фінської газети «Ilta-Sanomat», проконсультувавшись з політологами та експертами, склала список з 10 методів, за допомогою яких Росія намагається вплинути на Фінляндію, а саме: вплив на політику; порушення повітряного простору, які можуть бути чистою помилкою, провокацією або навмисної демонстрацією сили; військові навчання на суміжних територіях; прохачі притулку, що їдуть через східний кордон; вплив на прийняття рішень з питань оборони; спори про вилучення дітей з російських сімей в Фінляндії; вплив на росіян, що живуть в Фінляндії; фінські тролі; вплив на контент ЗМІ; переписування історії [3].

На думку фінського політолога А.Стубба, у Фінляндії не може бути окремої політики щодо Росії в традиційному розумінні. Зараз зовнішня політика, як і політика безпеки, визначаються політикою ЄС через ці відносини [4].

К.Понніах, журналіст BBC News стверджує, що уявлення про те, що Фінляндія займає місце посередині між Росією та Заходом, помилкове. Фінляндія завжди підтримувала санкції проти Росії, введені внаслідок анексії Криму, навіть незважаючи на те, що це значно вплинуло на економіку Фінляндії, і незважаючи на те, що російський туризм є дійсно важливим для регіону [5].

Ми вважаємо, що сучасні проблеми включають проблеми з контролем на кордоні, що спричиняє черги вантажів на кордоні, порушення повітряного простору та забруднення Балтійського моря з боку Росії, а також російські обов'язки щодо експорту деревини до целюлозно-паперової промисловості Фінляндії. Праві коментатори звинувачують уряд у продовженні політики «фінляндізації». Час від часу в Фінляндії піднімається карельське питання, тобто повернення територій, які були передані Радянському Союзу під час та після Другої світової війни, і які зараз є частиною Росії. Проте, це питання є в основному академічним, і жодна політична партія в жодній країні відкрито не виступає за повернення цих територій.

Слід підкреслити, що останнім часом набирають обертів дезінформаційні кампанії Росії проти Фінляндії. Офіційні джерела стверджують, що задокументовано 20 дезінформаційних кампаній, які надійшли безпосередньо з Кремля [6]. Ці спроби фокусуються на вузькій, але делікатній темі ретельно збалансованих відносин Фінляндії з Москвою. Але на відміну від своїх сусідів, Гельсінкі вважають, що мають інструменти, щоб ефективно протистояти будь-якій інформаційній атаці свого східного сусіда, а саме: в країні існує сильна державна система освіти, багаторічна історія відносин з Росією, а державна стратегія дозволяє відхиляти скоординовану пропаганду та дезінформацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Soviet Union [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://countrystudies.us/finland/138.htm>
2. Финляндия: 100 лет в разводе с Россией 21.12.2016[Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://inosmi.ru/politic/20161221/238429897.html>
3. Лехто М. 10 способов России оказывать влияние на Финляндию. Финляндия: 100 лет в разводе с Россией/ Лехто М. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://inosmi.ru/politic/20161026/238081046.html>
4. Стубб А. У Финляндии не может быть отдельной политики в отношении России/ Стубб А. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://inosmi.ru/world/20141215/224928617.html>
5. Ponniah K. How Pragmatic Finland Deals with its Russian Neighbour BBC News 27 July 2017/ Ponniah K. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/world-europe-40731415>
6. Standish R. Why Is Finland Able to Fend Off Putin’s Information War?/ Standish R. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://foreignpolicy.com/2017/03/01/why-is-finland>

Мар'яна Перец,

студентка I курсу напрямку «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: доц. Мишко С.А.

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В АРГЕНТИНІ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Вивчення історії української діаспори стало поширеним явищем серед істориків після проголошення незалежності України. Передусім до уваги брали громади в США та Канаді, а інформації про формування українських діаспор в країнах Латинської Америки, зокрема в Аргентині, на нашу думку, порівняно мало. Актуальність дослідження української діаспори в Аргентинській Республіці полягає в тому, що українська етнічна спільнота в даній країні яскраво ілюструє долю всіх «хвиль» української еміграції.

В еміграційному русі українців до Аргентини можна виокремити чотири періоди: перший – з 1897 року до 1914 року, другий – з 1922 до 1939 року, третій – з 1946 до 1951 року і четвертий з 1993 року [1].

Вважають, що перші українські поселенці прибули до Аргентини в 1897 році. Це були 12 галицьких родин, які аргентинський уряд спрямував у провінцію Місьйонес. Причини першої і другої хвилі переселенців, представлених вихідцями з західних регіонів України, були переважно економічними. За своїм соціальним складом це були селяни з Волині та Галичини, що й обумовило їх подальшу виробничу діяльність [9].

Революція та поразка національно-визвольної боротьби спричинили другу хвилю еміграції з українських земель. Певну частку новоприбулих становила інтелігенція – колишні службовці УНР, офіцери українських армій, тощо. Найбільшій активізації еміграція населення з Західної України в аргентинському напрямку досягла у Волинському, Тернопільському і Львівському воєводствах [1].

Емігранти, які приїхали з України після Першої та Другої світових воєн, були здебільшого учасниками національно-визвольного руху в Україні чи

особами, які свого часу були вивезені з України до Німеччини на примусові роботи. Третя хвиля принесла Аргентині найбільше українських патріотів, які сприяли інтенсивному розвитку громадського, політичного та культурного життя в діаспорі [3].

Після розпаду СРСР Аргентина почала дивитись на Східну Європу як на джерело дешевої і, насамперед, кваліфікованої робочої сили. Починаючи з 1993 року, в Аргентину почали прибувати українські емігранти нової – «четвертої» хвилі[3]. В цей період українці в Аргентині утворили широку мережу нових організацій та установ, які значно змінили та активізували життя української громади.

Створена в 1947 році в Аргентинській Республіці Українська Центральна Репрезентація (УЦР) сьогодні об'єднує понад 30 товариств української діаспори. Основними колективними членами УЦР є Українське культурне товариство «Просвіта» та Українське товариство «Відродження» [8]. УЦР – це провідна організація українців в Аргентині, визнана аргентинським урядом. Ця організація є членом Асоціації зарубіжних громад в Аргентині, яка тісно пов'язана з Дирекцією міграції і міською адміністрацією [9].

Що стосується релігійних організацій, то в Аргентині представлені Українська Автокефальна Православна Церква (церква Святої Покрови в м. Буенос-Айрес) та Єпархія Пресвятої Богородиці Покрови Української Католицької Церкви (візантійсько-українського обряду) (підпорядковується УГКЦ; має Кафедральний собор Пресвятої Діви Марії в м. Буенос-Айрес, 18 церков та 36 каплиць; нараховує близько 150 тис. прихожан; видає двомовну періодичну газету «Голос Української церкви»), а також осередок Українського євангельсько-баптистського об'єднання в Південній Америці [8]. Саме церква стала центром згуртування українців в Аргентині і сприяла збереженню їхньої ідентичності в той період коли ще не були створені українські громадські організації в Аргентині.

Багато вихідців з України змогли реалізувати себе в цій країні, що в свою чергу вплинуло на економічне та суспільно-політичне життя Аргентини. Одним

з перших українців, який зміг побудувати успішну політичну кар'єру, став Іван Сенишин, який був посадником міста Апостолес і членом міської ради [2].

Важливу роль відіграла позиція української громади в Аргентині, а також позитивний імідж, створений аргентинськими українцями, в тому, що 5 грудня 1991 року Аргентина першою серед країн Латинської Америки визнала незалежність України[5].

У червні 1994 року в Аргентині було прийнято Декрет 1023/94, що сприяв імміграції громадян з країн Центральної та Східної Європи. З цього моменту почали прибувати в Аргентину нові іммігранти з України, які, завдяки Декрету, становили 71,5% з усіх прибулих (9399 чол.) [9].

Не менш важливою подією в житті української громади було також святкування 100-річчя української діаспори Аргентини. Ювілей привернув увагу громадськості не лише до долі українських аргентинців, а й цілого масиву українства в Південній Америці (Аргентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай, Венесуела та інші країни) [1].

29 квітня 1999 була підписана Угода між Україною та Аргентинською Республікою з питань міграції. Необхідність підписання цього документу була викликана значною кількістю іммігрантів з України, що прибували до Аргентини протягом останніх років. Ця угода значно спрощувала в'їзд, тому тільки за 2000 рік до Аргентини прибуло 3457 українських іммігрантів. На нашу думку, країнци надавали перевагу Аргентині через ряд причин: спрощена процедура отримання візи, право легального працевлаштування, розвинута нормативно-правова база та ціла система закладів, що регулюють проблеми імміграції, а також вже існуюча українська громада [9]. Дуже схожі події відбуваються в Україні на сучасному етапі внаслідок запровадження безвізового режиму з Європейським Союзом для громадян України.

Свідченням про єдність “старої” та “нової” української громади в Аргентині є той факт, що під час Помаранчевої революції вони разом проводили мітинги, висловлювались за підтримання маніфестів і надавали матеріальну допомогу [9].

Незважаючи на те, що в ХХІ ст. відсутня масштабна міграція українців в Аргентину, українська діаспора проводить активну діяльність, адже в Аргентинській Республіці проживають від 350 до 500 тис. етнічних українців. Основна частина етнічних українців мешкає в столиці та провінції Буенос-Айрес (більше 120 тис. осіб) та провінції Місьйонес (близько 170 тис. осіб). Місцями компактного проживання є також провінції Чако (50 тис. осіб), Кордоба (15 тис. осіб), Мендоса (10 тис. осіб), Формоса (8-10 тис. осіб), Ріо-Негро (3 тис. осіб) та Коррієнтес (3 тис. осіб) [3].

Українці Аргентини мають досить чітку позицію щодо ситуації, яка склалася в Україні. Вони активно підтримували Євромайдан. У лютому 2014 року у Буенос-Айресі біля Посольства України в Аргентині українці провели мітинг і молебень за загиблими героями Небесної сотні. Подібні акції з того часу проводяться щорічно [7].

Коли почалася війна на сході України, в Аргентині почали проводити акції на підтримку України, проти російської агресії та засудження анексії Криму, закликали звільнити Надію Савченко та інших українських політичних в'язнів[4]. Греко-католицька єпархія і українські організації Аргентини не раз організовували благодійні акції на підтримку військових АТО. 2014 року на українському цвинтарі в Монте-Гранде відкрили меморіальну дошку в пам'ять Героїв Небесної Сотні та загиблих українських військових на сході України [6].

Таким чином, можна зробити висновок, що українська діаспора Аргентини, якій вже 121 рік, зробила значний внесок у збереження українських традицій, розвиток культури та налагодження міжнародних контактів між країнами. Дослідження формування та аналіз діяльності українських діаспор є надзвичайно важливими в наш час, адже зараз триває нова хвиля «заробітчани», яка невпинно збільшує частку українського населення за кордоном, які частково перебирають досвід своїх попередників, в тому числі українців Аргентини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богданова Т.Є., Погромський В.О. Українська етнічна спільнота в Аргентині наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття / Богданова Т.Є., Погромський В.О. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [file:///C:/Users/HP/Downloads/68086-140856-1-SM%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/68086-140856-1-SM%20(1).pdf)
1. Василик М. Українські поселення в Аргентині. – Мюнхен: Український вільний університет, 1982.—147 с.
2. Історія формування української діаспори в Аргентині [Електронний ресурс] // Посольство України в Аргентинській Республіці – Режим доступу: <http://argentina.mfa.gov.ua/ua/ukraine-ar/ukrainians-in-ar>
3. Савченко підтримали навіть у Аргентині [Електронний ресурс]— Режим доступу: <http://vidia.ua/2015/45844>
4. Трощинський В. Українці у світі / В.П. Трощинський, А.А. Шевченко // Україна крізь віки. – Т. 15. – К., 1999.—356с.
5. У Аргентині відкрили меморіальну дошку в пам'ять загиблих на Майдані та на Сході [Електронний ресурс]— Режим доступу: <https://vidia.ua/2014/24841>
6. У світі вшанували пам'ять Героїв Майдану – люди лежали, стояли на колінах [Електронний ресурс]— Режим доступу: <http://vidia.ua/2014/20974>
7. Українські організації в Аргентині [Електронний ресурс] // Посольство України в Аргентинській Республіці. – Режим доступу: <http://argentina.mfa.gov.ua/ua/ukraine-ar/ukrainians-in-ar>
8. Ярош О. Формування української діаспори в Аргентині [Електронний ресурс] — Режим доступу: [file:///C:/Users/HP/Downloads/Vpu_Ist_2013_23-24_57%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Vpu_Ist_2013_23-24_57%20(2).pdf)

Вікторія Плохотніченко,
студентка I курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Науковий керівник: доц. Мишко С.А.

FAMINE IN AUSTRALIA

People's material standard of living is largely determined by their access to economic resources and consumption possibilities this provides. While regular income is an important economic resource for many people, wealth in the form of bank accounts, shares and property can be drawn upon to smooth and support consumption over time, including the periods of low income.

Over the past two decades, Australia has experienced strong economic growth and performance, with a steady increase in household wealth. This positive economic environment has created an opportunity for Australia to reduce inequality within the population; however, disadvantaged Australians still face significant challenges with respect to affording basics such as food. A common misconception is that only homeless people require food relief. However, the main recipients of food relief are individuals and families who have generally low incomes or are unemployed, not just those who are homeless [1].

The face of hunger in Australia is diverse – it affects males, females, children, the elderly, single people and families, students, employed, unemployed and retired people. High risk groups include people with disabilities, refugees and Indigenous Australians. Hunger in Australia is hidden crisis with over 3.6 million people experiencing food insecurity at some point every year, 27% of which are children[2].

In 1983 Australian government established The Hunger Project-Australia to educate and raise public awareness in Australia about the issue of chronic, persistent hunger and its solutions through the empowerment of people in the developing world and to raise and provide funds for these programs in the developing countries where The Hunger Project works.

The Hunger Project-Australia currently has 335 investors, of which 111 are high-level investors. Investors from Australia are currently underwriting seven

Hunger Project epicenter communities in Africa. It has created Development Boards in Melbourne, Sydney and Perth. These boards are highly effective volunteer fundraising groups. Since their commencement in the third quarter of 2007, they have significantly contributed to our efforts in fundraising, networking and events.

At the beginning of the XXIst century they created The Salvation Army that while homeless people made up a large proportion of the people they dealt with, they were also beginning to help those with stable jobs and homes. The Salvation Army's 2015 economic social impact survey found 10% of Australians said they could not afford to buy enough food, with this proportion on the rise. More than half the people the Salvation Army dealt with had gone without meals due to financial hardship.

In 2009-10, nearly one in four people (23% or 4.9 million people) lived in households that were in the lowest two quintiles of both equivalized adjusted disposable household income and the lowest two quintiles of equivalized household net worth. These low economic resource households have, on average, more household members (2.9 people) than other households (2.5 people). Children were twice as likely as adults to live in low economic resource households. In 2009-10, 1.6 million children aged to 14 years (38%) lived in low economic resource households, compared with 3.3 million people aged 15 years and over (19%)[3].

At this time, the average weekly expenditure (adjusted to include imputed rent) on goods and services of people in low economic resource households (\$500) was 57% of the average expenditure of other households (\$872).

Between 2009-10 the weekly household expenditure of people in low economic resource households increased by 14% (\$61). The average expenditure of other households increased by 17% (\$126) over the same period. Housing, food and transport were the broad expenditure items that accounted for the largest proportion of expenditure on goods and services across both low economic resource households and other households.

People in low economic resource households had lower expenditures on medical and health care than those in other households, both in proportional terms (3% and 5%, respectively), as well as levels (\$15 and \$45 per week, respectively). This may

be due to the younger age profile of people in low economic resource households. Additionally, two-thirds (67%) of low economic resource households had at least one person who had access to subsidized health care through government concession cards, compared with one-third (34%) of other households[4].

It is necessary to underline that the demand for food relief is rising, with charities reporting a 10% increase in demand last year. It is also a common misconception that only homeless people require food relief. However, the main recipients of food relief are individuals and families who have generally low incomes or are unemployed, not just those who are homeless. So there was founded the first food relief organization – The Foodbank. And now they are providing 60 million meals a year to over 2,400 charities around the country. Foodbank Welfare Agency Survey explored the charities and community groups that provide front-line food relief, food provision activities, and the beneficiaries of their services. Foodbank Australia, an organization that provides food for those in need, acknowledged demand had increased by 8% in the recent financial year, compared with the previous year. About 516,000 Australians now rely on Foodbank’s services each month. Improved food manufacturing processes, which led to the reduction in excess food to be given to those in need, welfare policies and rising living costs were driving the increase in the number of people going hungry[5].

The 2016 report is a summary of two pieces of research undertaken amongst Foodbank stakeholders in the first half of the year. The first was a survey of recipients of food relief from front line welfare agencies and community groups. This research was conducted online and face-to-face by Galaxy Research in February 2016 amongst a sample of 636 Australians (drawn from a total sample of 4,078) who had experienced food insecurity in the past 12 months. The second piece of research was the Foodbank Welfare Agency Survey[6].

The survey captured responses from 1,123 agencies between December 2017 and July 2017. The second survey was aimed at understanding the Australians who have experienced food insecurity in the late 12 months. This is the second time Foodbank has conducted research amongst those directly affected by the issue of

food insecurity. The aim of the survey was to understand the characteristics of these individuals, as well as the key drivers and resulting impacts of food insecurity on their lives. The survey identified 511 people who had experienced food insecurity in the last 12 months. The survey was in the field from 31 July to 7 August. Foodbank Australia has launched a new initiative, called Food Fight, with a number of food brands to encourage donations for people going hungry[7].

Having completed our investigation we came to the conclusion that hunger in Australia is not a modern phenomenon. Government and different organization create the projects to support homeless, single people and those in need. The first one was The Hunger Project-Australia, then they established the powerful Foodbank Welfare Agency Survey that provided front-line food relief. And nowadays the organization has many projects that are supported by a large number of investors.

List of Literature

1. Are there really hungry people in Australia? [Электронный ресурс] . – Режим доступа: <https://www.foodbank.org.au/hunger-in-australia/the-facts/>
2. Expenditure patterns of low economic resource household [Электронный ресурс] . – Режим доступа: <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/Lookup/4102.0Main+Features10March+Quarter+2012#endnote1>
3. Food insecurity and hunger a 'hidden crisis' in Australia, Foodbank CEO[Электронный ресурс] . – Режим доступа: <https://www.theguardian.com/australia-news/2015/aug/04/food-insecurity-and-hunger-a-hidden-crisis-in-australia-says-foodbank-ceo>
4. Foodbank Hunger Report 2016[Электронный ресурс] . – Режим доступа: <https://www.foodbank.org.au/hunger-in-australia/hunger-report-2016/>
5. Foodbank Hunger Report 2017[Электронный ресурс] . – Режим доступа: <https://www.foodbank.org.au/hunger-in-australia/foodbank-hunger-report-2017/>
6. People in low economic resource households[Электронный ресурс] . – Режим доступа: <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/Lookup/4102.0Main+Features10March+Quarter+2012#endnote1>

7. Why Australians are seeking food relief[Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://www.foodbank.org.au/wp-content/uploads/2016/05/Foodbank-Hunger-Report-2016>.

Вікторія Попадинець,

студентка I курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

Науковий керівник: доц. Мишко С.А.

УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

КНР – одна з найпотужніших країн світу як в економічному, так і в політичному плані. Саме тому співпраця з Китаєм – один з пріоритетів для України. Метою нашого дослідження є критичний аналіз специфіки культурного співробітництва Китаю та України, а також вплив української та китайської діаспори на розвиток країн .

Найважливішими документами, які регулюють відносини між країнами є «Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР (04.01.1992) », «Договір про дружбу і співробітництво між Україною і КНР», «Спільна декларація України і Китайської Народної Республіки про подальше поглиблення відносин стратегічного партнерства», «Програма розвитку відносин стратегічного партнерства між Україною та КНР на 2014-2018 рр.» (05.12.2013), «Угода між Урядом України та Урядом КНР про торговельно-економічне співробітництво (08.08.1992).

Слід зазначити, що Китай і Україна офіційно встановили дипломатичні відносини у 1992 році. Однак, ще до того, наш співвітчизник Дем'ян Многогрішний брав активну участь у посольстві Ф.Головіна, яке у 1689 році уклало перший російсько-китайський договір (Нерчинський).

Відповідно до документів[1], Українська громада (діаспора) як організована структура у КНР відсутня. Однак, у таких містах КНР як Гонконг, Пекін, Шанхай, Гуанчжоу, Харбін утворено добровільні асоціації, які не зареєстровані як організації та не мають офіційної структури. Перш за все їх

діяльність спрямована на задоволення національно-патріотичних потреб українських громадян. Найвідомішим поселенням на Далекому Сході, де історично проживала значна діаспора українців, є «Зелений Клин», що зараз знаходиться на території двох держав – Російської Федерації та Китаю.

Найбільші українські спільноти розташовувались у Шанхаї та Харбіні. У Харбіні була українська церква, українське видавництво "Наклад Української видавничої спілки", клуб, школа та інші суспільні організації, виходила українською мовою газета "Маньчжурський вісник". У вересні 1932 року після приїзду інтелігенції з Харбіну було засновано у Шанхаї українську суспільну організацію "Українська громада", основними цілями якої були захист культурних і національних інтересів українців у Східній Азії та збереження традицій.

31 грудня 1939 року українські діячі ухвалили рішення перетворити "Громаду" на Українську національну колонію (УНК), метою якої було об'єднання, допомога та захист інтересів українців у Китаї, зокрема, у місті Шанхай. Національна меншина українців вважалась найбільшою після російської, однак УНК не мала юридичного права на видачу посвідчень особистості, яке мав РЕК (Російський емігрантський комітет). Українці висловили свою незгоду з тим, що їх автоматично зараховували до росіян, і тому вони зареєстрували у Шанхайській муніципальній раді Український національний(емігрантський) комітет. Діячі УНК розробили особливе посвідчення Українського національного комітету, для отримання якого потрібно було заповнити анкету, в якій вказувались особисті дані.

Відповідно до документів української громади, спроби створити в Китаї суто українську емігрантську партію були приречені на невдачу. Це було зумовлено такими причинами: російські емігранти були незадоволені діяльністю українських політичних груп, а українські емігранти були поза політикою і займалися культурою. На нашу думку, це і пояснює те, що в культурній сфері здобутки наших співвітчизників були набагато більшими, ніж

у політичній. Слід підкреслити, що більшість українських громад в різних містах Китаю виникли саме в постмайданний період.

Станом на сьогодні ми можемо спостерігати зростання чисельності китайської діаспори в Україні, зокрема 10% всіх іноземних студентів в Україні є громадянами КНР. 20 тис. китайців відвідало Одесу у 2017 році, що свідчить про те, що Україна стає все цікавішою для китайців. У 2014 році з метою сприяння формуванню української громади в Китаї був створений «Український дім», а в 2016 році в Києві було створено асоціацію «Китайська діаспора в Україні». Незважаючи на те, що в Україні спостерігається збільшення китайців, експерти наголошують, що найближчим часом сплеску китайської еміграції не буде: їх цікавлять, в основному, країни Західної Європи, де їм пропонують більше перспектив [2]. 5. Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Китаєм» [Електронний

Одним із пріоритетних напрямів двосторонніх відносин є співпраця в гуманітарній сфері[3]. Слід підкреслити, що особливо активно розвивається співпраця з Китаєм у сфері кіно: китайські партнери зацікавлені не тільки у локаціях України, а й у висококваліфікованих професіоналах. Варто зазначити, що зняти найдешевший відеокліп у Європі коштує 60 тис. євро, а в Україні це буде коштувати удвічі дешевше, що робить Україну країною найкращого співвідношення якості та вартості послуг[4]. Вже підписано меморандум про спільні зйомки фільму про видатного українського пілота Кулішенка, який став національним героєм Китаю, та продано права на телепоказ таких фільмів українського виробництва, як: «Дзідзьо: контрабас», «Сторожова застава», «Викрадена принцеса». Під час Пекінського Міжнародного кінофестивалю у 2018 році був підписаний контракт на \$33,4 млн для подальшого співробітництва у сфері кіно [5].

Про те, що українці та китайці співпрацюють не тільки у сфері кіно, свідчать такі факти:

- Найавторитетніше видання Guangxi Normal University Press зробило переклад творів українського дитячого письменника Тараса Прохаська.

- У 2008 році у Пекіні було відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку, у 2017 році був проведений День української писемності та мови, у 2018 році у Тяньцзінському університеті іноземних мов святкувалося 204-річчя від дня народження Кобзаря

- Посольство також організовує різні пам'ятні заходи : День пам'яті Голодомору, День Соборності, День пам'яті Героїв Небесної Сотні, проводять Дні культури України в Китаї. У 2008 році укладено початок співробітництва між Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту і Головним управлінням спорту КНР. В 2018 році китайська сторона планує відкрити власну футбольну школу в китайській провінції Хенань імені Андрія Шевченка. [6].

Проведене дослідження дозволяє нам зробити висновки, що Україна та Китай мають доволі тісні культурні зв'язки, співпраця налагоджена у різних сферах культури : спортивній , освітній та науковій. Українська діаспора у Китаї, незважаючи на її повільне, але поступове збільшення, не має великого впливу на політику держави: по-перше, через незначну кількість, по-друге, переважно до Китаю виїжджають люди, які зацікавлені в економічній та освітньо-науковій галузях, однак вони вживають усіх заходів, щоб зберегти свою культурну ідентичність. Слід зазначити, що у зв'язку із стрімким економічним розвитком та посиленням ролі Китаю на світовій арені на початку XXI століття, держава починає проводити політику «м'якої сили» , основними характеристиками якої є: проведення культурних заходів та налагодження співробітництва та надання економічної допомоги у сфері освіти, науки і спорту з метою збільшення політичного впливу на країну .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галик В. М. Україна в Європі і світі: Навчальний посібник / Володимир Галик; [відп. за випуск Л. В. Тимошенко]. — К.: Знання, 2013. — 364 с.

2. Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Китаєм [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/culture>

3. Мицик Ю.А. Многогрішний Дем'ян Гнатович [Електронний ресурс] Горобець В.М, Хижняк З.І // Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во "Наукова думка", 2010. - 728 с.

4. Українці в Китаї: [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/ukrainians-in-cn>

5. У Китаї планують відкрити футбольну школу ім.А.Шевченка [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.tianxia.link/uk/article/6795-u-kitayi-planuiut-vidkriti-futbol-nu-shkolu-imieni-andriia-shievchienka>

6. Чернова О. Чому іноземці знімають кліпи та рекламу в Україні [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/inozemtsi-znimaiut-klipy-ta-reklamu-v-ukraini>

Лілія Скуматова,

студентка II курсу спеціальності «Міжнародна інформація»

Науковий керівник: викл. Нілабович Я.В.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ СЛОВАЧЧИНИ З ЮНЕСКО

ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) (англ. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) – це міжнародна організація, спеціалізована установа ООН (Організація Об'єднаних Націй), яка діє в галузі освіти, науки, культури.

16 листопада 1945 року – була створена організація ЮНЕСКО.

ЮНЕСКО є правонаступницею міжнародного комітету Ліги Націй з питань інтелектуальної співпраці та Міжнародного інституту інтелектуальної співпраці.

Станом на сьогодні членство в цій організації мають 195 країн світу.

Станом на сьогодні до списку Світової спадщини ЮНЕСКО включено 1031 об'єкт культурної і природної спадщини.

Станом на 2015 рік в списку Світової спадщини ЮНЕСКО налічується 7 об'єктів, які знаходяться на території Словаччини:

- Історичний центр Банська Штявниця і технічні пам'ятки околиць (словац. Historické centrum mesta Banská Štiavnica a technické pamiatky okolia).

Розташовано біля підніжжя гір Штявницькі Верхи. [2]

Банська Штявниця – місто в Словаччині, центр однойменного округу Банськобистрицького округу

- Левоча, Списський Граді пов'язані з ним культурні пам'ятки (словац. Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia).

Місто Левоча розташоване в східній частині Словаччини, на південних схилах Лєвоцьких гір, на лівому березі Лєвоцького потоку, на автошляху Пряшів – Попрад – Жиліна.

Лєвоча _ місто в Словаччині, Лєвицькому окрузі Пряшівського краю.

Списський град розташований у Списському Подградді, територіально належить селу Жегра. [7, 11]

Списський Град – найбільший замок у Словаччині, історичний центр Списського комітату.

- Влколинець (словац. Vlkolínec) (об'єкт спільний з Угорщиною).

Селище Влколинець розташоване між Високими та Низькими Татрами.

- Печери Аггтелека і словацького Карсту (словац. Jaskýň Aggtelek krasu a Slovenského krasu).

Аггтелек розташований в північній частині Угорщини, а плато Словацький Карст розташоване на південь від Рудних гір, у Словаччині і частково в Угорщині (Аггтелек).

Словацький Карст – карст, вапнякове плато. [1]

- Місто-заповідник Бардіїв (словац. Bardejov mestská pamiatková rezervácia).

Місто Бардіїв розташовано на сході Словаччини, в регіоні Пряшівщина, на південних схилах Низьких Бескидів, на березі річки Топля (поблизу кордону з польщею). [3]

- Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини (словац. *Karpatské bukové pralesy a bukové pralesy v Nemecku*):

- Гавешова.
- Рожок.
- Стужиця.
- Вигорлат.

Транскордонний об'єкт Букові праліси Карпат простягається від Рахівських гір і Чорногірського хребта в Україні на захід Полонинським хребтом до гір Буковські Верхи та Вигорлат у Словаччині.

Цей об'єкт становить надзвичайну цінність на світовому рівні як взірць недоторканих природних комплексів помірних лісів. Він репрезентує найзавершеніші й найповніші екологічні моделі, де відображено процеси, що відбуваються в чистих та мішаних лісостанах за різноманітних природно-кліматичних умов. [4]

- Дерев'яні церкви Словацьких Карпат (словац. *Drevená sakrálna architektúra na Slovensku*).

Дерев'яні церкви Словацьких Карпат – це об'єкт, який складається з дев'яти релігійних будівель, споруджених у XVI – XVIII ст. у різних частинах Словаччини. [6]

Крім матеріальних об'єктів до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО було включено ще 3 нематеріальні об'єкти:

- Фуяра – музичний інструмент, обертон на фугована труба, довжина якої може досягати 1.8 м, виготовляється зазвичай зі старого зі старого дерева, звучить характерним медіативним звуком.

Вважається, що такого інструменту немає більше ніде в світі.

Місцем походження вважається Центральна Словаччина.

Вважається також, що фура слугувала пастухам, щоб подавати сигнали та для зв'язку один між одним на пасовищах.

- Терховська музика («небесна») – архаїчна народна музика Терхови і навколишніх сіл. Для терховської музики притаманний багатоголосий спів усіх музикантів.

- Гайда (його також називають словацькою волинкою) це музичний інструмент, який використовували пастухи та який також використовували для супроводу народних танців. [9]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аггтелек [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Аггтелек>
2. Банська Штявниця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Банська_Штявниця
3. Бардіїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Бардіїв>
4. Букові праліси Карпат та інших регіонів Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Букові_праліси_Карпат_та_інших_регіонів_Європи
5. Влколинець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Влколинець>
6. Дерев'яні церкви словацьких Карпат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дерев%27яні_церкви_словацьких_Карпат
7. Левоча [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Левоча>
8. Офіційний сайт ЮНЕСКО (рос.). Історія ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/about-us/who-we-are/history/>

9. Словаччина — країна , багата на культурну і природну спадщину (рос.) Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovakia.travel/ru/destinacii/junesko>

10. Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Словаччині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_об%27єктів_Світової_спадщини_ЮНЕСКО_в_Словаччині

11. Списький Град [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Списький_Град

12. Створення ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/33.htm> .

*Ангеліна-Валерія Яблонська,
студентка I курсу напряму «Міжнародні відносини»
Науковий керівник: доц. Мишко С.А.*

GREAT IRISH FAMINE

The great famine of the 19th century is a fantastic event in the history of Ireland, when 20 percent of the population died or left the country. It is clear that then the Second World War happened, and the world did not see it yet, but before the invention of weapons of mass destruction and without any epidemics, many people were lost simply because they had nothing to eat — that was monstrous. And it must be said that the population of Ireland has not recovered to its former size so far. Therefore, the tragedy of the Great Famine is relevant to Ireland and still influences the Irish idea of their own selves, their position in the world around them, and moreover, they determined the intensity of passions during the period of Irish revival at the turn of the 19th and 20th centuries, when the country finally gained independence from England.

The Great Irish Famine, also known as the Great Hunger (or the Irish Potato Famine), began in 1845 when a fungus-like organism spread rapidly throughout Ireland. The infestation ruined up to one-half of the potato crop that year, and about

three-quarters of the crop over the next seven years. Because the tenant farmers of Ireland — then ruled as a colony of Great Britain — relied heavily on the potato as a source of food, the infestation had a catastrophic impact on Ireland and its population. Before it ended in 1852, the Potato Famine resulted in the death of roughly one million Irish people with at least another million forced to leave their homeland as refugees.

With the ratification of the Acts of Union in 1801, Ireland was effectively governed as a colony of Great Britain until the war of independence in the early 20th century. Less than 100 years before the Famine's onset, the potato was introduced to Ireland by the landed gentry[2].

The mostly rural Irish population had been growing rapidly at a rate of about 2% per year since the mid-18th century, so that it grew from about 2 million in 1741 to up to 8.75 million by 1847[3]. The rural population was driven by high birth rates, increasing smallpox inoculation and a relatively healthy diet, that centred around the potato and buttermilk. The rural poor were however dangerously dependent on the potato as their staple food.

The ownership of the land was largely in the hands of a largely Anglo-Irish and Protestant landlord class. About a third were absentee landlords who did not live in Ireland, leaving the management of their estates to their agents [3]. Ireland's population had doubled from 4 million to 8 million between 1800 and 1845 and most of them were poor and dependent on the potato. Conflicts between landlords and tenants simmered throughout the early 19th century. The years before the famine saw a dramatic rise in the Irish rural population without an equivalent rise in economic opportunity.

The potato blight or *Phytophthora infestans* is a fungus that attacks the potato plant leaving the potatoes themselves inedible. It spread from North America to Europe in the 1840s, causing severe hardship among the poor. However, Ireland was hit much harder than other countries; with over a million deaths as a result, compared to about 100,000 deaths in all of the rest of Europe[1]. The blight hit Ireland in 1845 and in the late summer and autumn of that year, it was found that the potato crop was

spoiled by a dark fungus and the potatoes themselves rendered inedible. About half of the crop failed. This immediately plunged the rural poor into a crisis as they depended almost solely on the potato as their source of food.

The failure of the potato in 1845 caused great hardship but not yet mass death, as some stores and seed potatoes from the previous year still existed and farmers and fishermen could sell animals, boats or nets or withhold the rent to pay for food, for at least one season.

The potato blight destroyed about half the crop in 1845 and virtually all of it in 1846. In addition, the British Prime Minister Robert Peel imported what was known as 'Indian meal' from North America, which was sold at discount prices to the poor. He also repealed the 'Corn Laws', which placed tariffs on bread imported into Britain, in order to try to make bread cheaper.

But in 1846, the second crop of potatoes failed in July and August. People who had managed to survive the first crop failure of 1845 were now in terrible conditions. By February 1847, there was huge snowdrifts and the poor had no warm clothes to work outdoors in cold and wet weather. 1847 became known as 'Black '47' due to the mass death and evictions that occurred that year. Large bands of hungry people began to be noticed wandering countryside and towns, begging for food. Many flocked to the workhouses – where the destitute were granted food and shelter in exchange for work – but due to insanitary conditions, many died there. The figures for deaths in workhouses spiraled uncontrollably in the famine years, rising from 6,000 in 1845 to over 66,000 in 1847 and remaining in the tens of thousands until early 1850s[7].

There was a poor potato crop again in 1848, but it picked up in the years afterwards, leading to a gradual fall off in famine deaths by about 1851. The peak of the death toll occurred in the winter of 1847-48, where in some districts up to a quarter of the population perished due to hunger, cold and disease. One of the most high profile cases was that of Major Dennis Mahon, of the Strokestown estate in county Roscommon, who cleared 1,500 families off his land during the famine. Mahon was later murdered by his vengeful tenants. In all over 70,000 evictions took

place during the famine, displacing up to 500,000 people[1].

In the summer of 1847, the government set up some soup kitchens to give the starving people hot soup. A group called the Society of Friends, or the Quakers, did a lot of work to feed the poor. They bought huge boilers in which to cook the soup. By August 1847, about 3 million people were being fed each day in total. However, in the Autumn of 1847, the government shut down the soup kitchens. They expected that the next crop of potatoes might be good and told poor people that they could go to the workhouses for help.

The Irish workhouses for the poor first began when a law was passed in the parliament in London in 1838. The law said that the workhouses should be built as places to keep very poor people who applied for help. By August 1846, there were about 128 workhouses built. When the famine occurred, and especially by 1847, the workhouses were overcrowded and could not keep all the poor people who came looking for help. For example, a work house in Fermoy, County Cork built for 800 people, actually kept 1,800 people in very bad conditions. Diseases spread very quickly[6].

The British administration in Dublin was overwhelmed by the famine crisis, seeing 5 Chief Secretaries and 4 Lord Lieutenants in just six years from 1845-1851. The central government in London's response was very inadequate. This was especially true after the Conservative Prime Minister Robert Peel was replaced by the Liberal Sir John Russell after an election in 1847[7].

As a result of the famine, many Irish families were forced to emigrate from their country. By 1854 between 1.5 and 2 million Irish left Ireland due to the harsh living conditions. By 1850 the Irish made up a quarter of the population in Boston, New York City, Philadelphia, and Baltimore. In addition, Irish populations were prevalent among American mining communities. The 1851 census reported that about one-third of the inhabitants of Toronto were Irish. In the same year, about a quarter of Liverpool's population was Irish-born[4].

People have estimated that about a million people died during the worst famine years between 1845 and 1849. About a million people emigrated to America, Canada,

Australia or Britain. People continued to leave Ireland in large numbers for many years after the famine.

The Irish language began to die out. Many of those who died or emigrated were from the western parts of Ireland[5].

Today, there are many memorials in Ireland to the people who emigrated and died during famine. In the dockland area of Dublin along the quay, you can see sculptures of very thin people in memory of all the emigrants who left Ireland from Dublin port during the famine years.

In recent years, cities to which the Irish ultimately emigrated during and in the decades after the event have offered various commemorations to the lives lost. Boston, New York City, Philadelphia and Phoenix in the United States, as well as Montreal and Toronto in Canada, have erected Irish hunger memorials, as have various cities in Ireland, Australia and Great Britain.

A Great Hunger Museum has been established at Quinnipiac University in Hamden, Connecticut as a resource for those seeking[2].

Concluding what has been said above, the Irish famine saw a million people in Ireland dying of starvation or related diseases like the “the bloody flux” between 1846 and 1851, and some two million more Irish emigrating, some by their own choice but with many more forced out of their cottages and off the land onto the notorious “coffin ships” by their British landowners.

Nowadays, governments and the international communities see themselves as having a moral responsibility to relieve suffering during times of humanitarian crisis but back in the Nineteenth century attitudes were different.

LIST OF LITERATURE

1. Cormac O Grada. Black '47 and Beyond: The Great Irish Famine in History, Economy, and Memory. - New Jersey: Princeton University Press, 2000. - 44-45 c.

2. IRISH POTATO FAMINE [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.history.com/topics/irish-potato-famine>

3. John Crowley, William J. Smyth, Mike Murphy. Atlas of the Great Irish Famine. Republic of Ireland: University College Cork, 2012. - 13-17 с.
4. Mill, J. S. Essays on England, Ireland, and the Empire. - London: Routledge, 1962. – 502 с.
5. Results of the Great Famine [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.askaboutireland.ie/learning-zone/primary-students/subjects/history/history-the-full-story/ireland-in-the-19th-centu/results-of-the-great-fami/>
6. Soup Kitchens and Workhouses [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.askaboutireland.ie/learning-zone/primary-students/subjects/history/history-the-full-story/ireland-in-the-19th-centu/soup-kitchens-and-workhou/>
7. The Great Irish Famine 1845-1851 – A Brief Overview [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.theirishstory.com/2016/10/18/the-great-irish-famine-1845-1851-a-brief-overview/#_ednref2

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ДВНЗ «УЖНУ»**

Упорядник:

Перець М.І., старший лаборант кафедри полікультурної освіти та перекладу
факультету історії та міжнародних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Гарнітура Times New Roman
Формат 60x84/16. Зам. №11.
Ум.друк.арк. 6,74.

Оригінал-макет виготовлено
у редакційно-видавничому відділі видавництва УжНУ «Говерла».
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89.
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua